

Raportul de progres nr. 11 cu privire la implementarea proiectului “Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”

Perioada de raportare
1 ianuarie – 31 decembrie 2020

prezentat de GIZ
17 februarie 2021
Chișinău, Republica Moldova

Proiectul MSPL este cofinanțat de:

În cooperare cu

**Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului**

Conținut

Acronime și abrevieri	3
1. Sumar executiv	4
2. Contextul proiectului	6
3. Progresul spre atingerea obiectivului proiectului	8
4. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului	9
4.1. Obiectivul specific A	9
4.2. Obiectivul specific B	10
4.3. Obiectivul specific C	12
4.4. Obiectivul specific D	14
4.5. Obiectivul specific E	18
4.6. Măsuri transversale	21
5. Comunicare și vizibilitate.....	22
6. Asigurarea sustenabilității măsurilor/intervențiilor	24
7. Principalele activități / repere pentru anul 2021	25
8. Oportunități și provocări/riscuri.....	26
9. Lecții învățate și recomandări	30
Anexe	33
<i>Anexa 1: Starea curentă a indicatorilor (31.12.2020)</i>	34
<i>Anexa 2: Procedurile de achiziții ale ADR-urilor</i>	38
<i>Anexa 3 Proceduri de achiziții ale ADR pentru serviciile de supraveghere tehnică</i>	44
<i>Anexa 4: Starea cofinanțării locale/naționale</i>	52

Acronime și abrevieri

AAC	Aprovizionare cu apă și canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AEE	Agenția pentru Eficiență Energetică
AF	Acord de finanțare
AMAC	Asociația Moldova Apă-Canal
APL	Administrația Publică Locală
BEI	Banca Europeană de Investiții
BMZ	Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
CCI	Camera de Comerț și Industrie
CDL	Comitet director local
CFC	Centrul de Formare Continuă
CIC	Cooperare intercomunitară
CLC	Comitet Local de Cetățeni
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
COVID-19	SARS-CoV-2 (2019-nCoV) Coronavirus
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CRS	Comisie regională sectorială
DR	Dezvoltare Regională
DRL	Drumuri locale și regionale
EE	Eficiență energetică
EIM	Evaluarea Impactului asupra Mediului
FdF	Formare de formatori
FEN	Fondul Ecologic Național
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GLAP	Grup de Lucru pe Achiziții Publice
IFI	Instituție Financiară Internațională
IPC	Indicator de Performanță Cheie
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MBR	Monitorizare bazată pe rezultate
MDL	Leu moldovenesc
MDS	Managementul deșeurilor solide
MSPL	Modernizarea serviciilor publice locale
OSC	Organizațiile societății civile
PGL	Programul de Granturi Locale
POR	Program Operațional Regional
PRS	Program regional sectorial
PSP	Proiect de servicii publice
RD	Regiune de dezvoltare
SDR	Strategie de dezvoltare regională
SDSE	Strategie de dezvoltare socio-economică
SNDR	Strategie națională de dezvoltare regională
TdR	Termeni de Referință
UE	Uniunea Europeană
UTA Găgăuzia	Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia
UTM	Universitatea Tehnică a Moldovei

1. Sumar executiv

Titlul proiectului	Modernizarea serviciilor publice locale (MSPL) în Republica Moldova
Durata proiectului	Martie 2016 – Decembrie 2021
Perioada de raportare	1 Ianuarie – 31 Decembrie 2020
Obiectivul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru o implementare orientată către cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale
Obiective specifice	<p>MADRM stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare;</p> <p>Capacitățile de planificare, coordonare și implementare ale CRD-urilor și APL-urilor partenere sunt îmbunătățite;</p> <p>ADR-urile sunt capacitate să implementeze proiecte de servicii publice elaborate în cadrul programelor regionale sectoriale;</p> <p>Reprezentanții raioanelor, municipalităților și ai prestatorilor de servicii locale beneficiază de module de instruire orientate spre cerere, oferite de organizațiile guvernamentale și neguvernamentale pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare;</p> <p>Societatea civilă participă în proiecte publice.</p>
Partenerii și grupurile țintă ale proiectului	<p>Grupul țintă al măsurii de implementare sunt cetățenii din APL-urile selectate din patru Regiuni de Dezvoltare: Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia.</p> <p>Partenerii-cheie ai proiectului sunt: MADRM, CRD-urile, ADR-urile și APL-urile din regiunile menționate anterior, OSC-urile, AAP, UTM, AMAC, AEE și CCI.</p>
Principalele rezultate pentru perioada de raportare	<p>Modificările la Legea privind Dezvoltarea Regională și Programul Național privind Polii de Creștere pentru 2021-2027 aprobate de Guvern;</p> <p>Mecanismul și procedurile apelului de propuneri în cadrul FNDR sunt revizuite și cel de-al patrulea apel este lansat;</p> <p>Studiul de Fezabilitate pentru Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor în Zona de Management al Deșeurilor nr.5 pentru Regiunea de Dezvoltare Centru este actualizat;</p> <p>8 proiecte de construcție în EE și 10 în AAC sprijinite de UE au obținut 72 de oferte pentru lucrările de construcție;</p> <p>13 din cele 15 contracte de construcție și contracte de supraveghere tehnică sunt semnate;</p> <p>Cofinanțarea locală a portofoliul de proiecte sprijinit de UE a fost majorat la 3.24 MEUR / 9.7 % din costul total de construcție;</p> <p>16 angajați ai MADRM și ADR au fost capacitați în domeniul elaborării propunerilor de proiecte și 37 angajați ai ADR-urilor și Managerii Locali de Proiect au fost instruiți să utilizeze instrumente digitale de comunicare și colaborare;</p> <p>764 reprezentanți ai operatorilor de servicii AAC, APL-urilor și mediului academic au fost instruiți în domeniul procedurilor contabile și managementului financiar, în alte teme de interes, precum și cu privire la funcționarea eficientă în timpul pandemiei COVID-19;</p> <p>Reprezentanții ai 18 CLC-uri au fost instruiți și participă la ședințele grupurilor de lucru pe achiziții publice create de ADR-uri pentru 18 măsuri de infrastructură finanțate de UE;</p> <p>76 OSC-uri locale, inclusiv 14 OSC-uri media implementează cu succes proiecte locale în 4 Regiuni de Dezvoltare pentru a mobiliza cetățenii și a participa în procesele de luare a deciziilor, monitorizarea implementării</p>

	Proiectelor de Servicii Publice (PSP), campanii de informare pe probleme de mediu.																														
Principale provocări și riscuri în perioada de raportare	<p>Pandemia COVID-19 a reprezentat o provocare majoră pentru implementarea proiectului în perioada de raportare și a afectat calendarul mai multor activități, în special a celor în care era necesară desfășurarea ședințelor fizice (restricții de călătorii locale și internaționale și ședințe), precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluările în cadrul ADR-urilor a ofertelor pentru lucrările de construcție cu sprijinul echipelor internaționale au început cu o întârziere de câteva săptămâni; • au fost amânate ateliere pentru diseminarea lecțiilor învățate în planificarea participativă și instruirile avansate privind elaborarea propunerilor de proiecte; • livrarea de module de instruire față în față, organizarea vizitelor de schimb de experiență și conferințelor în cooperare cu AAP și UTM este foarte incertă. Activitățile au fost amânate până în 2021 sau necesită replanificare pentru a fi găsite alternative potrivite în acest sens; • organizarea ședințelor periodice cu CLC-urile nu a fost posibilă, iar vizita de studiu planificată în România pentru OSC-urile partenerie ale GIZ a fost amânată pentru 2021. <p>În cadrul proiectelor AAC Edineț și EE Șoldănești au avut loc licitații repetate cu rezerve privind contractarea, până nu va fi identificată o soluție de implementare de către Delegația UE și BMZ, deoarece perioada de implementarea a acestora depășește perioada proiectului MSPL.</p> <p>Pe parcursul procedurilor de achiziții publice ale ADR-urilor au fost respinse 3 contestații. Centrul Național Anticorupție și Consiliul Concurenței au inițiat investigații care până la urmă nu au dus la vreun motiv de anulare. De asemenea, revizuirea suplimentară a două proceduri de achiziții publice de către un jurist din Republica Moldova nu a identificat vreun motiv de anulare a procedurilor menționate.</p> <p>Modificările suplimentare în metodologia operată de ANRE în 2019 pentru calcularea tarifelor, nivelul ridicat de complexitate și capacitatea redusă a personalului companiilor vor întârzia aprobarea tarifului pentru serviciile de apă la operatorii parteneri;</p>																														
Bugetul proiectului, inclusiv cofinanțarea	<p>Bugetul proiectului este de 22,2 mil. Euro plus 44,7 mil. Euro pentru două acțiuni active ale UE; în total 66,9 Mil. Euro.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Donator</th> <th>Suma, Euro</th> <th>Perioada de implementare</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Guvernul Germaniei</td> <td>10,951,890</td> <td>Mar 2016 – Dec 2021</td> </tr> <tr> <td>Guvernul Suediei</td> <td>3,530,778</td> <td>Nov 2016 – Dec 2018</td> </tr> <tr> <td>Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare</td> <td>3,899,050</td> <td>Mar 2016 – Dec 2019</td> </tr> <tr> <td>Guvernul României</td> <td>179,637</td> <td>Mar 2016 – Iun 2018</td> </tr> <tr> <td>Uniunea Europeană</td> <td>171,199</td> <td>Mar 2016 – Sept 2017</td> </tr> <tr> <td>Uniunea Europeană, etapa de proiectare</td> <td>3,500,000</td> <td>Sept 2017 – Dec 2019</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:</td> </tr> <tr> <td>Construcția infrastructurii AAC și EE</td> <td>39,800,000</td> <td>Dec 2017 – Dec 2021</td> </tr> <tr> <td>Abilitarea cetățenilor</td> <td>4,900,000</td> <td>Ian 2019 – Dec 2021</td> </tr> </tbody> </table>	Donator	Suma, Euro	Perioada de implementare	Guvernul Germaniei	10,951,890	Mar 2016 – Dec 2021	Guvernul Suediei	3,530,778	Nov 2016 – Dec 2018	Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare	3,899,050	Mar 2016 – Dec 2019	Guvernul României	179,637	Mar 2016 – Iun 2018	Uniunea Europeană	171,199	Mar 2016 – Sept 2017	Uniunea Europeană, etapa de proiectare	3,500,000	Sept 2017 – Dec 2019	Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:			Construcția infrastructurii AAC și EE	39,800,000	Dec 2017 – Dec 2021	Abilitarea cetățenilor	4,900,000	Ian 2019 – Dec 2021
Donator	Suma, Euro	Perioada de implementare																													
Guvernul Germaniei	10,951,890	Mar 2016 – Dec 2021																													
Guvernul Suediei	3,530,778	Nov 2016 – Dec 2018																													
Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare	3,899,050	Mar 2016 – Dec 2019																													
Guvernul României	179,637	Mar 2016 – Iun 2018																													
Uniunea Europeană	171,199	Mar 2016 – Sept 2017																													
Uniunea Europeană, etapa de proiectare	3,500,000	Sept 2017 – Dec 2019																													
Acțiunile finanțate de UE, implementate în sinergie cu MSPL:																															
Construcția infrastructurii AAC și EE	39,800,000	Dec 2017 – Dec 2021																													
Abilitarea cetățenilor	4,900,000	Ian 2019 – Dec 2021																													

2. Contextul proiectului

2.1 Contextul proiectului

Începând cu anul 2010, GIZ implementează proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” (MSPL), sub egida Ministerului Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ). La începutul anului 2016 a fost lansată implementarea fazei II a proiectului MSPL. Proiectul se bazează pe rezultatele primei faze și are termenul limită pentru implementare în decembrie 2021.

Obiectivul proiectului este: îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru o implementare orientată către cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale. Proiectul activează în trei sectoare prioritare: aprovizionare cu apă și canalizare (AAC), eficiența energetică în clădirile publice (EE) și managementul deșeurilor solide (MDS). Proiectul MSPL este implementat în sinergie cu două acțiuni finanțate de UE: Construcția infrastructurii AAC și EE și Abilitarea cetățenilor.

În perioada de raportare, accentul de bază a fost pus pe acordarea de mai departe a sprijinului în promovarea și implementarea politicii de Dezvoltare regională, dezvoltarea capacităților tuturor părților relevante, implementarea proiectelor de servicii publice (PSP), implicarea cetățenilor în activitățile de supraveghere și implementarea a numeroaselor activități la nivel local de către OSC-urile locale care au beneficiat de granturi. În acest sens, s-au depus eforturi comune împreună cu partenerii și beneficiarii GIZ pentru a implementa măsurile prioritare în conformitate cu planul operațional al proiectului ¹, actualizat în februarie și septembrie 2020.

Apariția pandemiei COVID-19 a reprezentat o provocare majoră pentru implementarea proiectului în perioada de raportare și a afectat calendarul mai multor activități, în special a celor în care era necesară desfășurarea ședințelor fizice (restricții de călătorii locale și internaționale și ședințe), precum:

- Evaluările în cadrul ADR-urilor a ofertelor pentru lucrările de construcție cu sprijinul echipelor internaționale au început cu o întârziere de câteva săptămâni;
- au fost amânate ateliere pentru diseminarea lecțiilor învățate în planificarea participativă și instruirile avansate privind elaborarea propunerilor de proiecte;
- livrarea de module de instruire față în față, organizarea formatelor de schimb și conferințelor în cooperare cu AAP și UTM este foarte incertă. Activitățile pot fi amânate până în 2021 sau necesită replanificare pentru a fi găsite alternative potrivite în acest sens;
- organizarea ședințelor periodice cu CLC-urile nu a fost posibilă, iar vizita de studiu planificată în România pentru OSC-urile partenere ale GIZ a fost amânată pentru 2021.

În pofida provocărilor legate de COVID-19, fluxul de lucru al GIZ a fost continuu pe parcursul întregii perioade prin utilizarea și implementarea instrumentelor de lucru și colaborare digitale atât pentru personal, cât și pentru ședințele cu partenerii. În mod similar, activitățile proiectului au fost adaptate la formatul de ateliere de lucru și acțiunile conexe au fost organizate pe diverse platforme online fiind bine percepute de participanți. În pofida acestor măsuri, există riscul de a nu ajunge la toate grupurile țintă de cetățeni, în special la cei din grupurile vulnerabile fără cunoștințe IT și infrastructură necesară.

¹ http://serviciilocale.md/public/files/plan_operational/2020_09_25_MLPS_Operational_Plan_202021_VG_EN.pdf.

2.2 Abordarea metodologică

Proiectul aplică, în mod sistematic, o abordare pe mai multe nivele și cu multe părți interesate pentru a îmbunătăți condițiile-cadru pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare. Măsurile de îmbunătățire a prestării serviciilor locale fac parte dintr-o abordare comprehensivă bazată pe 5 piloni pentru dezvoltarea de capacități în (1) stabilirea procedurilor de planificare locală integrată, (2) stabilirea structurilor de cooperare intercomunitară, (3) acordarea asistenței în instituționalizarea instruirilor adaptate și a învățământului pentru operatorii de servicii și autoritățile locale, și (4) implementarea politicilor de sensibilizare și mobilizare a cetățenilor. Finanțarea complementară a proiectelor de infrastructură prin intermediul surselor din partea UE, Elveția, România și Fondul German Regional pentru Dezvoltare constituie al cincilea element (5) al abordării respective. Pentru a implementa măsurile de investiții, se utilizează cât mai mult posibil sistemele partenerilor naționali, evitând astfel crearea unor structuri paralele de implementare.

Proiectul MSPL este structurat în jurul a cinci obiective specifice:

- A. MADRM stabilește un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare;
- B. Capacitățile de planificare, coordonare și implementare ale CRD-urilor și APL-urilor partenere sunt îmbunătățite;
- C. ADR-urile sunt capacitate să implementeze proiecte de servicii publice elaborate în cadrul programelor regionale sectoriale;
- D. Reprezentanții raioanelor, municipalităților și ai prestatorilor de servicii locale beneficiază de module de instruire orientate spre cerere, oferite de organizațiile guvernamentale și neguvernamentale pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare;
- A. Societatea civilă participă în proiecte publice.

2.3 Sinergii cu alte proiecte și finanțatori

Proiectul “Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” este printre proiectele de frunte din țară în domeniul dezvoltării regionale și pe această cale colaborează cu alte proiecte și donatori pentru a fortifica rezultatele în domeniul vizat.

Este important de menționat aici proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova” pregătit de Banca Mondială care prevede susținerea implementării măsurilor de AAC de a doua prioritate elaborate mai devreme în cadrul unei alte acțiuni UE. Sediul Central al Băncii Mondiale a inițiat și desfășoară un proces de verificare în acest sens care implică părțile interesate cheie. Negocierile respective sunt în curs între Banca Mondială și MADRM. Se intenționează includerea acestui proiect într-un pachet de sprijin în valoare de 50 de milioane USD în cadrul unui împrumut sau a unei oferte mixte de împrumut-grant pentru Moldova (detaliile finale în acest sens nu sunt încă comunicate). Delegația UE a fost inclusă în aceste discuții.

Sunt asigurate sinergii cu proiectul finanțat de PolishAid și Solidarity Fund în ceea ce privește sprijinul în domeniul dezvoltării urbane. În contextul proiectului fondului regional GIZ „Platforma de schimb pentru capitolele privind dezvoltarea regională în cadrul Acordurilor de asociere cu Georgia, Moldova și Ucraina”, se oferă sprijin consultativ suplimentar Comisiei parlamentare dezvoltare regională și mediu.

Au fost create sinergii cu două acțiuni finanțate de un singur donator UE pentru “Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și de eficiență energetică în clădirile publice” și pentru “Abilitarea Cetățenilor”, care contribuie direct la obiectivele specifice C și E ale proiectului MSPL.

De asemenea, este asigurată o cooperare strânsă cu BEI și BERD pentru a oferi sprijin MADRM în implementarea acordului financiar încheiat între BEI și Guvernul Moldovei în octombrie 2019 privind

dezvoltarea infrastructurii de bază de management integrat al deșeurilor. Acest sprijin se bazează pe studiile de fezabilitate, elaborate anterior de GIZ.

Pentru a spori vizibilitatea și informarea, GIZ a colaborat în acest sens cu proiectul „Comunicare strategică și sprijin pentru mass-media din Republica Moldova” (StratCom), finanțat de UE, în elaborarea materialelor de concepție pentru partenerii proiectului și beneficiarii de granturi.

Mai multe sinergii sunt urmărite cu programul „EU4Moldova: Regiuni focale pentru Cahul și Ungheni în contextul promovării noului Program Național privind centrele de dezvoltare urbană / polii de creștere.

Pentru o sinergie mai bună la nivel local, a fost începută comunicarea cu proiectul „Mă implic” finanțat de Elveția. În acest sens, ambele proiecte au împărtășit experiența cooperării anterioare și continue cu anumite APL-uri și comunități particulare și au convenit pentru o cooperare suplimentară în domeniul guvernancei locale și al managementului serviciilor locale și al implicării cetățenilor ca clienți. În legătură cu CALM, se organizează discuții suplimentare cu privire la îmbunătățirea cooperării cu Consiliul European și SDC.

Important este și faptul, că Proiectul MSPL a asigurat sinergii cu proiectul fondului regional GIZ „E-Guvernare II pentru procese administrative transparente orientate către cetățeni”. În același timp MADRM și ADR-urile au fost sprijinite în modernizarea bazei de date a proiectelor de investiții prin furnizarea unui lot mic de computere și laptopuri.

3. Progresul spre atingerea obiectivului proiectului

Obiectivul proiectului de îmbunătățire a condițiilor-cadru pentru o implementare orientată spre cetățeni a politicii de dezvoltare regională în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale rămâne realizabil în decursul duratei proiectului. Informația generală privind starea actuală a indicatorilor este disponibilă în anexa 1.

Indicatorul obiectivului 1 al proiectului, și anume: 75% dintre beneficiari (APL partenere, reprezentate de consiliile locale) și 75% dintre părțile interesate implicate (membri ai CRD și ADR) sunt mulțumiți de procesele de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare ale furnizării serviciilor publice locale va fi evaluat în ultimul an de implementare a proiectului.

Indicatorul 2 al obiectivului proiectului care spune, că CRD-urile au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, punerea în aplicare a 18 proiecte de infrastructură în mod participativ și sensibil la aspectele de gen, stabilind măsuri de investiții în infrastructură, care sunt în concordanță cu PRS-urile, precum și cu SDR-urile, este în mare parte conform planului și a fost parțial realizat în perioada de raportare: ca urmare a transmiterii documentației tehnice de proiect pentru 18 proiecte de infrastructură (10 în AAC și 8 în EE) în 2019, în primele și al doilea trimestru al anului 2020 APL-urile au acceptat și au înregistrat aceste bunuri prin deciziile Consiliilor locale respective. La 13 februarie, CNCDR a confirmat o listă a proiectelor de prioritate primară propusă în acord cu Delegația UE pentru implementare în cadrul bugetului disponibil. În perioada de raportare, 3 ADR-uri au dobândit noi competențe în pregătirea documentației de licitație pentru faza de construcție, în conformitate cu Regulamentul GIZ, adaptat la Regulile UE PraG, inclusiv cerințelor privind evaluarea ofertelor și determinarea companiilor câștigătoare. Implementarea măsurilor de infrastructură este în curs de desfășurare, în prezent fiind semnate 13 din 15 contracte pentru lucrările de construcție și servicii de supraveghere respective. În cazul a 2 proiecte de construcții (EE Șoldănești și AAC Edineț) a fost necesară lansarea repetată în decembrie 2020 a procedurii de achiziții publice conform acordului prealabil cu delegația UE, care sunt în așteptarea ofertelor reușite.

Documentația de proiectare tehnică elaborată pentru 18 măsuri de infrastructură (dintre care 4 măsuri au fost incluse într-un contract), a fost pregătită în mod participativ și sensibil la aspectele de

gen, este în conformitate cu programele regional sectoriale, iar implementarea lor ulterioară va contribui direct la implementarea strategiilor de dezvoltare regională pentru 2016-2020.

La indicatorul 3, privind confirmarea de către CNCDR a finanțării măsurilor de investiții pentru furnizarea de servicii îmbunătățite în sectoarele prioritare, acordate de fondurile naționale și donatorii internaționali, a fost o creștere de 465% și este important de menționat că CNCDR a aprobat bugetul pentru 2021 în valoare de 203 milioane MDL pentru implementarea proiectelor de Dezvoltare Regională. Până la sfârșitul anului 2020, 140,25 milioane Euro au fost mobilizate pentru a finanța măsuri de investiții, inclusiv 40,6 milioane Euro au fost acordate din fonduri naționale și 99,7 milioane Euro de către donatori internaționali. Drept urmare, valorile actuale reprezintă o creștere de 494% față de valoarea de bază.

4. Realizarea obiectivelor specifice ale proiectului

În perioada de raportare, GIZ împreună cu partenerii săi au obținut următoarele rezultate și au înregistrat progrese cu privire la cele cinci obiective specifice. În Anexa 1 este disponibilă informația generală privind starea actuală a indicatorilor.

4.1. Obiectivul specific A:

Obiectivul specific A prevede ca MADRM să stabilească un cadru coerent pentru implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională în sectoarele prioritare.

În perioada de raportare, GIZ a continuat să sprijine MADRM în promovarea noii Paradigme (concept) a dezvoltării regionale în Republica Moldova. Drept urmare, noua Paradigmă a fost discutată și aprobată de CNCDR prin Decizia nr. 4/20 din 13.02.2020. Pe baza acestei decizii, au fost operate modificări la Legea curentă privind Dezvoltarea Regională. Proiectul de Lege modificat privind Dezvoltarea regională a fost supus consultărilor publice² și avizelor din partea ministerelor de resort competente. Varianta finală modificată a Legii privind Dezvoltarea Regională a fost aprobată de Guvern prin Decizia Nr.720 din 30.09.2020 și a fost publicată în Monitorul Oficial din 02.10.2020³. În prezent, aceasta este în curs de examinare de către comisiile de specialitate din Parlament. De asemenea, CNCDR a aprobat studiul și conceptul privind dezvoltarea centrelor urbane, precum și a aprobat elaborarea Programului Național de Dezvoltare a Centrelor Urbane (polii de creștere) prin Decizia nr.6 / 20 din 13.02.2020. Programul Național privind Polii de Creștere a fost elaborat și supus consultărilor cu reprezentanții celor 6 orașe/poli de creștere - Soroca, Edineț, Cahul, Comrat, Orhei, Ungheni - în cadrul unor ședințe individuale și a unei ședințe comune desfășurate la 16.06.2020. Acesta a fost aprobat pozitiv de aceste orașe principale, de CNCDR și de Guvern la 16.12.2020⁴.

De asemenea, la cererea MADRM, GIZ a oferit sprijin în revizuirea celui de-al 4-lea Apel de Propuneri pentru proiecte de dezvoltare regională. Un nou Regulament privind Apelul de propuneri și un Manual Operațional revizuit pentru FNDR au fost aprobate de MADRM și CNCDR. Al patrulea Apel de Propuneri a fost lansat în conformitate cu noile proceduri, inclusiv apeluri competitive și restricționate.

Pe parcursul perioadei de raportare, a fost oferit sprijin în elaborarea unei foi de parcurs privind crearea cadrului instituțional pentru pilotarea implementării unui sistem integrat de management a deșeurilor solide pentru Zona 5 din Regiunea de Dezvoltare Centru. De asemenea, a fost actualizat studiul de fezabilitate pentru zona menționată. Sprijinul este oferit ca parte a asistenței tehnice pentru

² <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=7391>

³ vezi Partea II , 856. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova (nr. 720, 30 septembrie 2020). Documentul final poate fi găsit aici: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect02_47.pdf

⁴ Documentul final poate fi găsit aici: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect15_.pdf

MADRM în implementarea împrumutului acordat de BEI Republicii Moldova în valoare de 100 milioane Euro, cu prima tranșă de angajament de 25 milioane Euro.

În ceea ce privește sprijinul acordat MADRM și ADR-urilor în dezvoltare bazei de date pentru proiectele de dezvoltare regională, a fost elaborat un concept al acesteia, pe baza evaluării situației actuale. Scopul bazei de date este de a îmbunătăți aspectele de management și evidență a proiectelor de dezvoltare regională prin intermediul unui instrument de management integrat destinat procesului de luare a deciziilor, asigurând memoria instituțională cu ajutorul unui spațiu unic de informații pentru toate datele și procesele în care sunt implicate părțile interesate. Conceptul final al bazei de date a primit în decembrie 2020 avizul Cancelariei de Stat, consiliului Secretarilor de Stat și actualmente este examinat de către ministerele de resort înainte de a fi prezentat către Guvern.

În domeniul MBR, MADRM și ADR-urile au continuat monitorizarea implementării SNDR și a SDR-urilor pentru anii 2016-2020. Raportul anual de progres pentru anul 2019 și cel semestrial pentru anul 2020 au fost elaborate cu sprijinul GIZ și făcute publice. De asemenea, proiectul final al liniilor directe pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor de dezvoltare este în curs de elaborare. Din cauza situației pandemice, nu au putut fi organizate ateliere ce țin de MBR.

4.2. Obiectivul specific B

Obiectivul specific B prevede că capacitățile CRD-urilor și ale APL-urilor partenere privind planificarea, coordonarea și implementarea sunt îmbunătățite.

Sprijin acordat Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare:

Ca urmare a alegerilor locale din octombrie 2019 și a alegerii ulterioare a noilor membri ai CRD, în ianuarie și februarie 2020 au avut loc primele ședințe ale CRD pentru înființarea noilor consilii pentru regiunile Nord, Sud și Centru. Prima ședință a CRD din Găgăuzia a avut loc în septembrie 2020, din motivul că era necesară o clarificare privind componența membrilor acestuia. La etapa înființării noii componente a CRD-urilor, a fost acordat sprijin consultativ în elaborarea și distribuirea anunțurilor privind lansarea concursului pentru selectarea membrilor CRD din rândul societății civile și al sectorului privat. În cadrul primelor ședințe ale CRD, au fost prezentate informații despre sprijinul oferit de GIZ în domeniul dezvoltării regionale, precum și despre perspectivele viitoare de colaborare și sprijin.

În februarie 2020, a fost prezentată și discutată cu partenerii o nouă abordare a sprijinului pentru CRD. Noua abordare se bazează pe raportul despre lecțiile învățate cu privire la capacitățile funcționale și instituționale ale CRD⁵. Aceasta urmărește să abordeze probleme cheie, cum ar fi creșterea participării membrilor CRD la lucrările consiliilor, consolidarea identificării membrilor CRD cu rolurile acestora, responsabilitățile și sarcinile lor, precum și îmbunătățirea capacităților CRD de a promova și coordona politicile și problemele de dezvoltare regională în regiunile lor. Rezultatele preconizate ale suportului acordat CRD sunt: 1) îmbunătățirea comunicării interne și externe și a vizibilității CRD; 2) îmbunătățirea schimbului intra și interregional ai membrilor CRD și 3) crearea unor platforme funcționale pentru identificarea / analizarea problemelor sectoriale și a oportunităților de dezvoltare regională.

Pentru a spori gradul de proprietate și a asigura o abordare orientată și bazată pe necesități, GIZ a propus partenerilor să încheie acorduri de finanțare (AF) cu un buget de până la 25.000 Euro pentru fiecare CRD (4 AF în total).

⁵ Vezi <http://www.serviciilocale.md/doc.php?l=en&idc=46&id=1716&t=/Publications-and-Resources/Regional-Development/Functional-and-institutional-capacities-of-Regional-Development-Councils-Lessons-learned-and-recommendations>

AF se bazează pe prioritățile stabilite de membrii CRD în propunerile lor de proiect și planurile de acțiune / de lucru identificate în mod participativ, care, datorită posibilităților limitate de a desfășura întâlniri fizice în contextul situației pandemice, au putut fi asigurate prin chestionare și consultări online cu membrii consiliului. Întrucât CRD-urile nu au statut de persoană juridică și, prin urmare, AF nu pot fi încheiate direct cu acestea, s-a luat decizia de a le încheia cu ADR-urile. Prin urmare, după aprobarea de către CRD-uri a propunerilor de proiect, AF au fost semnate cu ADR Nord, Centru și Sud în septembrie 2020 și cu ADR Găgăuzia în noiembrie 2020 cu o perioadă de implementare de 12 luni.

De asemenea, personalul ADR din toate Regiunile de dezvoltare a participat la un atelier de comunicare și colaborare digitală oferit de GIZ, unde a învățat cum să utilizeze instrumentele digitale în comunicarea lor cu membrii CRD și auditoriul extern. Atelierele au fost organizate pentru fiecare ADR în perioada octombrie - noiembrie 2020.

Propuneri de proiect pentru Regiunea de Dezvoltare Găgăuzia nou-înființată

Rezultatele proceselor de planificare participativă din domeniul EE în clădirile publice, sectoarele AAC și DLR pentru Regiunea de Dezvoltare Găgăuzia au fost prezentate în cadrul ședinței Consiliului de coordonare a donatorilor din UTA Găgăuzia, care a avut loc în ianuarie 2020. De asemenea, în mai 2020 a avut loc o ședință ulterioară cu participarea reprezentanților Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia, ADR Găgăuzia și GIZ. Ca urmare, părțile au convenit că, dintre sectoarele menționate mai sus, sectorul AAC reprezintă o prioritate pentru regiune, de aceea solicitarea a fost de a concentra sprijinul potențial la elaborarea propunerilor de proiecte din acest sector și de a le promova pentru finanțare către fondurile naționale și donatorii potențiali.

În perioada de raportare, a fost acordat sprijin consultativ către ADR Găgăuzia pentru elaborarea a două note conceptuale pentru proiectele „Reconstrucția stației de epurare a apelor uzate din orașul Ceadâr-Lunga” și „Reconstrucția stației regionale de epurare a apelor uzate din orașul Comrat” Notele conceptuale au participat la Apelul de Propuneri al FNDR și sunt deja aprobate pentru a doua etapă a concursului. Pe lângă aceasta, reconstrucția stației regionale de tratare a apelor uzate din Comrat este promovată pentru a fi inclusă în viitorul Proiect “Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova” dezvoltat de Banca Mondială.

Sprijin acordat APL-urilor și ADR-urilor în procesul de Planificare

În perioada de raportare, rapoartele privind lecțiile învățate în planificarea participativă în sectoarele AAC și EE⁶ au fost finalizate în limbile română și engleză, și diseminate prin intermediul MADRM și ADR-urilor. De asemenea, este prevăzută folosirea lecțiilor învățate în cadrul atelierelor de planificare sectorială strategică care urmează să fie organizate de ADR-uri pentru APL-uri în 2021. Atelierele au fost amânate până acum din cauza pandemiei actuale COVID-19 și posibilităților limitate de a desfășura ateliere și întâlniri.

Pentru a spori în continuare abilitățile și cunoștințele personalului din cadrul ADR-urilor și MADRM care să le permită să solicite finanțare națională și internațională pentru planificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională, GIZ a sprijinit dezvoltarea unui curs de instruire avansată care se concentrează pe elaborarea de propuneri de proiect. Acest curs se bazează pe modulul de instruire elaborat anterior „Managementul programelor / elaborarea proiectelor”, care a fost pregătit în colaborare cu Academia de Administrare Publică. În prima etapă, a fost realizată o evaluare a nevoilor de instruire cu participanții selectați din cadrul ADR-urilor și MADRM pentru a le identifica nevoile de formare. În a doua etapă, a fost elaborat curriculum-ul și materialele pentru

⁶ <http://www.serviciilocale.md/doc.php?!=en&idc=50&id=1715&t=/Publications-and-Resources/Energy-Efficiency/Lessons-Learned-Participatory-planning-Energy-Efficiency-in-Public-Buildings>

instruire, inclusiv exemplele practice pentru a oferi participanților posibilitatea de a exersa cum să elaboreze și să structureze o propunere de proiect. Al treilea pas a fost implementarea cursului de instruire, care a avut loc în septembrie 2020. Cursul de două zile, s-a desfășurat în format fizic, la care au participat 16 specialiști din cadrul MADRM și ADR-uri (7 femei și 9 bărbați). Acțiunile ulterioare în acest sens vor ține de instruirea la locul de muncă pentru participanții la modul, planificată pentru anul 2021.

4.3. Obiectivul specific C

Obiectivul specific C prevede că capacitățile ADR-urilor sunt sporite pentru a implementa Proiectele de Servicii Publice (PSP) elaborate în cadrul programelor regional sectoriale (PRS).

Până la sfârșitul anului 2019, toată documentația de proiectare tehnică pentru 18 proiecte de infrastructură în AAC și EE, finanțate de UE, au fost transmise de către ADR-uri către APL-urile beneficiare pentru acceptare și înregistrare oficială. De atunci, aproape toate APL-urile au acceptat oficial documentația tehnică de proiectare în conformitate cu deciziile Consiliilor Locale. Aceste proiecte sunt înregistrate în conformitate cu prevederile reglementărilor legislative sunt înregistrate la balanța beneficiarilor. Doar în cazul proiectului Ungheni EE, acest lucru a fost făcut cu întârziere în cadrul ședinței Consiliului Local la mijlocul lunii august 2020.

Pe 13 februarie 2020 CNCDR a confirmat⁷ o listă de proiecte de prioritate primară propuse de comun acord cu Delegația UE pentru implementarea de mai departe în limitele bugetului disponibil. Acestea sunt:

Măsuri EE	Măsuri AAC
1. Gimnaziul "I. Boghiu", s. Flamânzeni, r-nul Sângerei.	1. Or. Edineț, aprovizionare cu apă
2. Liceul "D. Cantemir", or. Bălți	2. Or. Fălești, aprovizionare cu apă
3. Liceul M. "Eminescu", or. Ungheni	3. Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratarea apei potabile
4. Liceul "A. Mateevici", or. Șoldănești	4. Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare
5. Liceul "Holercani", s. Holercani, r-nul Dubăsari	5. Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare
6. Liceul "I. Vatamanu", or. Strășeni	6. Or. Leova, canalizare
7. Liceul "C. Spataru", or. Leova	7. Raionul Leova, or. Iargara, aprovizionare cu apă
8. Liceul "M. Basarab", or. Basarabeasca	8. Raionul Leova, s. Cupcui, aprovizionare cu apă
	9. Raionul Leova, s. Filipeni, aprovizionare cu apă
	10. Raionul Leova, s. Romanovca, aprovizionare cu apă

⁷ <http://madr.gov.md/sites/default/files/Documente%20atasate%20Advance%20Pagines/Decizia%20nr.%2011.pdf>

Perioada de raportare a fost determinată de activitățile de achiziții publice în cadrul a 18 proiecte de infrastructură în AAC și EE în clădiri publice. Portofoliul de proiecte susținut de UE pentru implementarea a 18 proiecte are o valoare totală de 34,2 milioane Euro, echivalent cu 667 milioane MDL la cursul de schimb 19,5 MDL / Euro.

Procedurile de achiziție urmează o versiune adaptată a regulilor PraG UE. Autoritățile contractante sunt ADR Nord, Centru și Sud din Republica Moldova. În urma compilării finalizate de către ADR-uri a dosarelor de licitație aferente, în perioada 20 martie - 06 aprilie 2020 au fost convocate ședințele obligatorii ale grupului de lucru pentru achiziții publice (GLAP). Aceste 7 ședințe ale GLAP-urilor în AAC și 8 EE au fost încheiate cu aprobarea respectivă a celor 15 dosare de licitație pentru cele 18 proiecte (4 proiecte de aprovizionare cu apă din satele Leova sunt incluse într-o singură procedură de licitație).

Pentru prima rundă, au fost publicate anunțuri prealabile la 24 februarie (pentru proiectele EE) și la 6 martie (pentru proiectele AAC) la nivel național prin ADR-uri și CCI, precum și sincronizate în timp util la nivel internațional prin intermediul platformei EuropeAid. În perioada 06 martie - 03 aprilie, toate dosarele de licitație au primit aprobarea Departamentului de Construcții GIZ și, concomitent unda verde pentru publicarea anunțurilor.

De asemenea, sincronizate ca timp, anunțurile au fost publicate peste 4 săptămâni pentru proiectele AAC pe 30 martie și pe 6 aprilie pentru proiectele EE de EuropeAid, ADR-uri și CCI.

Au fost recepționate în jur de 330 de cereri pentru documentația de licitație. Ca urmare, au fost înregistrate 72 de oferte. În cadrul CCI a fost organizat un birou de asistență online (helpdesk) pentru a-i ajuta pe ofertanții interesați să întocmească documente reușite. Au fost primite oferte din Azerbaidjan, Italia, România și Turcia.

Evaluarea ofertelor depuse a început pe 15 iunie cu implicarea experților naționali și internaționali. Din cauza restricțiilor Covid-19, desfășurarea mai devreme a misiunilor de evaluare nu a fost posibilă, iar aprobarea de către GIZ a rapoartelor de evaluare a ofertelor este amânată pentru Trim. 3, 2020. Cauze similare duc la amânarea semnării contractelor de construcție pentru Trim. 3 și Trim. 4 respectiv.

Doar 22 de oferte au trecut evaluarea administrativă și tehnică și s-au calificat pentru evaluarea financiară. Aproximativ o treime din oferte au eșuat la capitolul administrativ - în principal din cauza erorilor sau omisiunilor care au putu fi evitate. O altă treime din oferte nu s-a calificat din punct de vedere tehnic. Datorită numărului redus de oferte competitive din punct de vedere financiar, 8 din 13 contracte au fost încheiate pe baza unei oferte calificate. Prețurile s-au ridicat între 72% și 107% din prețurile proiectelor calculate în 2019. Au fost necesare licitații repetate pentru proiectele EE Bălți și EE Basarabeasca. Alte 2 proiecte nu au încă o ofertă calificată. Este vorba despre proiectul EE Șoldănești după 2 licitații repetate și proiectul AC Edineț, deoarece singura ofertă a fost retrasă.

Au fost recepționate 2 contestații care au fost respinse. Centrul Național Anticorupție și Consiliul Concurenței din Moldova – fiind potențial alertați de unii ofertanți - au lansat anchete care la final nu au dus la niciun motiv de anulare. De asemenea, o revizuire comandată suplimentar pentru două proceduri de achiziții, executată de către un jurist moldovean nu a identificat motive pentru anularea procedurilor.

Evaluările întârziate și investigațiile menționate au condus în cele din urmă la contractarea în perioada august-decembrie 2020. 13 din 15 contracte de construcții sunt semnate. ADR-urile au contractat serviciile de supraveghere a construcțiilor de către inginerii autorizați din Republica Moldova, calificați printr-o procedură națională PraG UE anunțată prima dată la 22.04. urmată de două repetări. Feedback-ul a fost foarte scăzut. Aproape jumătate din cererile de oferte au trebuit să fie publicate repetat. Rezultatele au apărut în Trim.3, 2020. De asemenea, serviciul de supraveghere al GIZ este operațional. Astfel, procedura de revizuire a cererilor pentru eventuale

lucrări suplimentare devine operațională. Începând cu decembrie 2020, un șantier de construcții se confruntă cu întârzieri din cauza mai multor lucrători infectați cu Covid-19 și prin aceasta se întrerupe fluxul de lucru.

Din cauza limitelor stabilite de ierarhia contractuală, implementarea proiectelor EE Șoldănești și AC Edineț nu se încadrează în calendarul de timp actual. De aceea, a fost luată o decizie cu Delegația UE de a publica din nou licitații repetate cu rezerva potențialei necontractări ai acestor proiecte. La începutul anului 2021 va avea loc o revizuire a condițiilor contractuale, iar părțile vor decide cu privire la posibilitatea și modalitatea potențială de a implementa în cele din urmă aceste două proiecte.

În decembrie 2020, a fost agreat Addendum-ul nr. 1 la Acțiunea UE privind Construcția infrastructurii de Aprovizionare cu Apă și Eficiență Energetică. Scopul său principal a fost extinderea duratei de implementare până la 31.12.2021 și ajustarea domeniului acțiunii împreună cu valorile țintă.

A se vedea anexele 2 și 3 privind procedurile de achiziții publice și procesul de evaluare a lucrărilor și serviciilor, precum și anexa 4 privind statutul actual de cofinanțare locală / națională.

4.4. Obiectivul specific D

Obiectivul specific D prevede că reprezentanții raioanelor, municipiilor și furnizorilor locali de servicii beneficiază de cursuri de instruire orientate spre cerere pentru modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare, oferite de către organizații guvernamentale și neguvernamentale.

Instituționalizarea instruirilor

1) Academia de Administrare Publică (AAP)

Pe parcursul perioadei de raportare, în ianuarie 2020 a fost organizat un atelier de planificare, împreună cu reprezentanții AAP, MADRM și Cancelaria de Stat pentru a discuta și a conveni asupra priorităților de cooperare pentru perioada 2020-2021 în domeniul instruirii și măsurilor de dezvoltare a capacităților. S-a convenit că, cu sprijinul GIZ, Academia de Administrație Publică va actualiza și reimplementa în dependență de necesități modulele de instruire cu privire la Managementul programelor / elaborarea proiectelor, Planificarea strategică, Achizițiile publice și conflictul de interese, Dezvoltarea regională și Managementul CRD. Contribuțiile partenerilor pentru finanțarea instruirilor vor fi mărite, ținând cont de finalizarea proiectului în 2021, cu scopul de a găsi o soluție durabilă pentru finanțarea măsurilor de dezvoltare a capacităților. Inițial, prima rundă de instruire era prevăzută în prima jumătate a anului 2020. Din cauza crizei actuale de COVID-19 și a posibilităților limitate / restrânse de a organiza întâlniri directe, în a doua jumătate a anului 2020 au fost organizate opt instruirii privind Managementul programelor / elaborarea proiectelor, Planificarea strategică, Achizițiile publice și conflictul de interese, Dezvoltarea regională și Managementul CRD.

Instruirile au fost oferite online prin intermediul platformei e-learning a AAP și a altor instrumente de comunicare online așa ca Zoom și Skype. Au fost organizate trei instruirii privind Managementul CRD, inclusiv una în limba rusă pentru reprezentanții Consiliului Regional pentru Dezvoltare Găgăuzia⁸, două instruirii privind Achizițiile Publice și conflictul de interese⁹ cu reprezentanții autorităților publice locale, două cursuri pe tema Planificării Strategice Integrate¹⁰ și un curs privind

⁸ În perioada 12-16 octombrie, 02-06 noiembrie și 14-18 decembrie cu participarea a 43 membri CRD (20 bărbați/ 23 femei)

⁹ În perioada 19-23 octombrie și 16-20 noiembrie cu participarea a 51 persoane (15 bărbați / 36 femei)

¹⁰ organizat pe 09-13 noiembrie și 23-27 noiembrie pentru 64 participanți (18 bărbați / 46 femei)

Managementul Programelor/elaborarea proiectelor¹¹. De asemenea, a fost actualizat modulul de instruire privind Managementul Serviciilor Publice.

Organizarea conferinței naționale în domeniul Aprovizionării cu Apă și Canalizare a fost amânată pentru 2021 din cauza crizei actuale de COVID-19 și a posibilităților limitate de a organiza evenimente directe. De asemenea, având în vedere dezvoltarea modulului de învățare mixtă, instruirea privind Dezvoltarea Regională a fost amânată pentru 2021.

2) Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM)

În pofida perturbării cauzate de COVID-19, UTM a reușit să reimplementeze modulul de instruire „Administrarea eficientă a clădirilor din sectorul public”. Acest modul a fost realizat grație unei colaborări și cooperări reușite între CFC / UTM, AEE și Consiliul Raional Ocnița din Regiunea de Dezvoltare Nord. Sesiunea de instruire a fost organizată prin intermediul platformei de comunicare online Skype. Instruirea a fost desfășurată în două etape (două zile a câte 3 ore de lucru fiecare) pe 7 și 14 mai 2020, la care au participat 31 de persoane (4 bărbați / 27 femei), dintre care, 30 au fost reprezentanți ai sectorului educațional (școli și grădinițe) și un reprezentant raional al departamentului educațional.

Implementarea unui nou modul pentru auditorii energetici

Materialele de instruire au fost elaborate, dar formarea de formatori și pilotarea acestora au fost amânate din cauza Deciziei Guvernului nr.676 din 10 septembrie 2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind auditorii energetici și auditul energetic, care necesită elaborarea a: 1) orientărilor care urmează să fie utilizate de instituțiile de formare pentru dezvoltarea programelor de formare, precum și a cerințelor minime privind calificările solicitanților care urmează să fie înregistrați pentru participarea la cursuri pentru fiecare categorie de auditor energetic; 2) lista specialităților universitare existente de profil energetic și / sau tehnic, care pot corespunde din oficiu cerințelor și condițiilor stabilite pentru calificarea și înregistrarea auditorilor energetici pentru fiecare categorie de auditori energetici; 3) lista câmpurilor de specializare aferente fiecărei categorii de audit energetic. Pentru îndeplinirea acestor cerințe, UTM / EE a acordat în noiembrie-decembrie 2020 asistență AEE în elaborarea documentelor menționate mai sus. Provocările legate de implementarea modulului pentru auditorii de energie au dus la prelungirea contractului cu UTM / EE până la 31 martie 2021.

TUM a dezvoltat, cu sprijinul GIZ, un program de recalificare pentru nivelul tehnicienilor în domeniul AAC și un program de recalificare pentru absolvenții cu experiență non-tehnică, care va permite participanților să obțină o diplomă de colegiu în Aprovizionarea cu apă și canalizare. Ambele programe vor fi lansate în ianuarie 2021. Se prevede că un număr de 30 de tehnicieni vor absolvi programele până la sfârșitul anului 2021. Aceasta este o formă de sprijin absolut nouă pentru sectorul în cauză și foarte necesară, deoarece numărul de tehnicienii activi din sectorul AAC sunt în continuă scădere.

Din cauza restricțiilor Covid-19, în 2020 nu au fost implementate module de instruire în domeniul AAC. Pentru depășirea acestei situații în viitor, GIZ a început să dezvolte capacitățile UTM prin intermediul învățământului la distanță și e-learning. A fost procurat câte un set de echipament IT și computere pentru departamentele AAC și EE ale UTM. La începutul anului 2021, va fi oferit un șir de instruirii și sprijin specializat personalului didactic al UTM în domeniile e-learning și învățare mixtă.

CFC al UTM a obținut expertiză în elaborarea procedurii operaționale standard pentru operațiunile sale și este prevăzută asistență suplimentară în 2021 pentru implementarea elementelor sistemului său de management al calității.

¹¹ organizat pe 07-11 decembrie cu participarea a 29 persoane (8 bărbați / 21 femei)

3) Camera de Comerț și Industrie (CCI)

În perioada de raportare, GIZ a finalizat contractul cu Camera de Comerț și Industrie în vederea acordării sprijinului sectorului privat în elaborarea și depunerea ofertelor coerente în cadrul licitațiilor conform procedurilor PraG ale UE pentru implementarea a 18 proiecte de construcții finanțate de UE, licitațiile în acest sens fiind organizate de către Agențiile de Dezvoltare Regională.

Sarcina CCI a constat în crearea și operarea unui "helpdesk" care să ofere sprijin ofertanților interesați în obținerea consultărilor individuale cu privire la pregătirea ofertelor, în special în ceea ce privește prezentarea informațiilor financiare, regulile privind originea materialelor, respectiv informații privind țările eligibile, cerințe pentru personalul cheie, stabilirea liniei de creditare etc. Serviciul a fost furnizat de un expert național (jurist al CCI) și un expert internațional. Datorită circumstanțelor pandemice, modalitățile online au fost oferite și utilizate de un total de 33 de companii¹².

Un alt domeniu important de sprijin oferit de CCI companiilor private a fost informarea cu privire la procedurile PraG UE și facilitarea creării de consorții pentru companiile interesate, care intenționează să participe la licitațiile menționate mai sus. Din cauza pandemiei COVID-19, au fost desfășurate patru sesiuni online cu participarea experților naționali și internaționali¹³.

De asemenea, important a fost și domeniul privind normele și standardele din sectoarele de construcții în AAC și EE, care au vizat, de asemenea, dezvoltarea capacităților supraveghetorilor tehnici necesari. În acest sens, CCI, în cooperare cu Departamentul de construcții GIZ, a organizat două sesiuni de instruire¹⁴.

Pe lângă sesiunile de informare, a fost elaborat un *Ghid privind buna implementare a proiectelor de lucrări publice*, pentru a acorda sprijin autorităților contractante (ADR-uri, APL-uri), precum și antreprenorilor. În acest context, a fost organizată o prezentare a *Ghidului privind buna implementare a proiectelor de lucrări publice* pentru părțile interesate¹⁵.

CCI a desfășurat și alte acțiuni, care fac parte din cooperarea cu GIZ și anume, informația cu privire la licitațiile lansate a fost publicată pe pagina web a CCI a Republicii Moldova¹⁶ și trimisă companiilor din sectorul de construcții civile.

Sprijin pentru sectorul EE sector în domeniul dezvoltării capacităților

Opt instituții de învățământ, beneficiare în cadrul Acțiunii au fost sprijinite în înființarea și implementarea sistemului lor de management energetic. La finele sarcinii, școlile au elaborat și aprobat planul individual de management energetic, care include, de asemenea, un plan de acțiune pentru 2021. Această activitate a fost desfășurată de echipa de management energetic a fiecărei școli cu susținerea unui expert GIZ. Echipele au elaborat politica energetică care a fost consultată la consiliile pedagogice ale școlilor și aprobată de administrațiile școlilor. Ulterior, a început colectarea datelor lunare privind consumul de energie și apă. Datele au fost analizate și pe baza rezultatelor, au fost propuse măsuri pentru acțiuni de sensibilizare, dezvoltarea capacităților și

¹² 28 companii - în mai 2020, și 5 companii - în octombrie 2020.

¹³ La evenimentele de pe 9, 10, și 13 aprilie; 9 octombrie au participat 103 și 150 persoane respectiv (64, 85 bărbați/ 49, 65 femei inclusiv), including 60, 80 reprezentanți ai companiilor private.

¹⁴ pe 25 februarie și 10 martie cu un total de 91 participanți (72 bărbați/ 19 femei), inclusiv reprezentanți ai sectorului privat - 50 participanți.

¹⁵ pe 08.10.2020 prin platforma de comunicare online; durata sesiunii de 3 ore; 59 participanți (26 bărbați, 33 femei) dintre care 23 agenți economici (16 bărbați, 7 femei).

¹⁶ vezi link <https://chamber.md/sectiune/achizitii-publice>

utilizarea eficientă a resurselor de energie și apă. De asemenea, s-au luat în considerare și calculul și reducerea emisiilor de CO₂.

Sprrijin pentru sectorul AAC în domeniul dezvoltării capacității

GIZ a oferit un sprijin suplimentar pentru dezvoltarea capacității în sectorul AAC în diferite domenii:

Contabilitate și management financiar: În prima jumătate a anului 2020, două module de instruire au fost actualizate și implementate în cooperare cu instituția de formare Contabil Service Ltd (o filială a Academiei de Studii Economice din Moldova). Cursurile au fost livrate în total de 5 ori (în ianuarie, februarie și martie), la care au participat 95 de persoane. Deoarece UTM nu are experiență în domeniul finanțe, AMAC a continuat să joace un rol important în instituționalizarea modulelor menționate.

Schimb de informații, experiență și bune practici: În a doua parte a anului 2020 au fost organizate 9 webinarii în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare pentru operatorii AAC și APL-uri. Numărul cumulativ de participanți la toate cele 9 webinarii a fost de 482 persoane. Webinariile au acoperit o gamă largă de subiecte de interes pentru operatori. Cele mai populare subiecte s-au referit la actualizările în legislație, metodologia calculării tarifelor, relațiile cu clienții, planul de afaceri și analiza diagnostică, indicatorii cheie de performanță în sectorul AAC.

Domeniul tarifelor: Șase operatori AAC țintă au primit asistență privind calcularea tarifelor și au înregistrat succes până acum în acest sens. GIZ a elaborat și oferit tabele complexe în Excel care permit companiilor să colecteze și să proceseze date financiare și tehnice pentru a obține costurile solicitate de ANRE pentru aprobarea tarifelor. A fost organizată o serie de sesiuni online pentru a ghida personalul operatorilor în aplicarea noului instrument. La data raportării, din 6 operatori AAC țintă: 2 au tarifele aprobate oficial de ANRE (Ungheni, Fălești), 3 au obținut aprobarea costurilor de bază (Călărași, Leova, Edineț) și 1 operator încă lucrează la calculul costurilor de bază (Drochia). Datorită suportului GIZ, operatorii din Călărași, Leova și Edineț au reușit să obțină pentru prima dată aprobarea costurilor de bază. Acești trei operatori au solicitat și aprobarea tarifelor și așteaptă să obțină aprobarea de către ANRE în prima jumătate a anului 2021.

Contracte de delegare a serviciilor și ICP: În 2020, proiectul s-a axat pe sprijinirea și motivarea în continuare a operatorilor să monitorizeze procesul de delegare a serviciilor prin elaborarea anexelor la acordurile de delegare, precum și stabilirea indicatorilor cheie de performanță. Acești indicatori trebuie să fie respectați de operator și să fie monitorizați îndeaproape de către APL în vederea asigurării unei prestări de servicii de calitate. Aceste practici au fost compilate într-o broșură dezvoltată de GIZ și distribuită operatorilor și APL-urilor în sprijinul acestora. Acum, ambele părți au o mai mare claritate despre responsabilitățile lor în acest sens și cu privire la ce trebuie să conțină fiecare anexă la acordul de delegare, în conformitate cu legislația. În 2021, sprijinul individual suplimentar în acest sens ar putea fi oferit în continuare operatorilor vizați.

Laboratorul de testare a calității apei potabile: GIZ oferă sprijin conducerii și personalului relevant din cadrul Apa-Canal Leova în obținerea atestării de laborator de către MOLDAC, care este instituția națională de acreditare în Moldova. Acest lucru reprezintă recunoașterea controlului calității apei al companiei. Pentru a obține atestarea, un laborator trebuie să respecte o serie de cerințe, privind angajații, echipamentul, descrierea metodelor bazate pe standardele oficiale, înregistrări pentru asigurarea calității rezultatelor, etc.

Web-design și întreținere: GIZ a sprijinit angajații desemnați din partea Apă-Canal Ungheni și Apă-Canal Edineț pentru dezvoltarea paginilor web corporative. Abordarea propusă a fost transferarea cunoștințelor și abilităților de la expertul contractat către beneficiar, pentru a învăța și a instrui angajații ambelor companii despre cum să dezvolte și să pună în funcțiune un web site corporativ.

Asistență individuală de către un Expert Integrat: În 2020, GIZ s-a pregătit să ofere consultanță și sprijin pe termen lung operatorului AAC din Comrat (Apa-Canal) prin intermediul unui expert

german integrat. Activitatea acestuia era planificată să înceapă în septembrie și să dureze 12 luni. Cu compania s-au agreat mai multe direcții de intervenție: sprijinirea Apa-Canal Comrat la îmbunătățirea performanței sale și extinderea rețelei sale de canalizare, proiectarea și construirea unei noi stații de epurare a apelor uzate; consultanța cu privire la cele mai bune soluții în ceea ce privește regionalizarea serviciilor în Găgăuzia; și în cooperare cu AMAC, contribuția la îmbunătățirea cadrului legal și la dezvoltarea capacităților operatorilor AAC din Republica Moldova. Cu toate acestea, din cauza pandemiei Covid-19, se preconizează că expertul va începe activitatea în Comrat în primul trimestru al anului 2021.

4.5. Obiectivul specific E

Obiectivul general de abilitarea cetățenilor prin participarea constructivă a OSC-urilor la procesele locale, regionale și naționale de luare a deciziilor, deși cu provocări legate de pandemia COVID-9, rămâne realizabil pe durata proiectului.

Site-ul web al proiectului

Site-ul web al Proiectului www.eu4civilsociety.md, cu versiuni în română, rusă și engleză, a fost creat în 2019 pentru a asigura transparența fondurilor care vor fi acordate OSC-urilor locale, informarea și vizibilitatea finanțării UE pentru proiect, obiectivele și partenerii săi, precum și pentru a oferi informații despre oportunitățile din cadrul Programului de Granturi Locale (LGP).

Ca urmare a apelului de propuneri lansat în noiembrie 2019 și a feedback-ului primit de la OSC-urile partenere și solicitanții la PGL, site-ul a fost actualizat în octombrie 2020. Acum, site-ul web are un modul îmbunătățit pentru depunerea cererilor, cu un cabinet personal securizat pentru solicitanți, și o pagină pentru resurse - disponibilă atât în limba română, cât și în limba rusă.

Site-ul este gestionat de GIZ și OSC-urile partenere, oferind diferite niveluri de acces pentru diferiți utilizatori. OSC-urile partenere au acces la cereri, postează știri și gestionează orice feedback primit de la beneficiarii proiectului și părțile interesate. Un cont de vizitator oferă acces la citirea cererilor primite, care pot fi sortate după regiune, cantitate și câmpuri de acțiune¹⁷.

Toate informațiile colectate, inclusiv cererile OSC-urilor, sunt stocate în siguranță și site-ul a fost dezvoltat în conformitate cu art. 6 alin. 1f) din Regulamentul general al UE privind protecția datelor și cu Legea nr. 133/2011 a Republicii Moldova privind protecția datelor cu caracter personal.

Programul de Granturi Locale

Programul de Granturi Locale a fost lansat la sfârșitul anului 2019 cu termenul de depunere până în ianuarie 2020, generând peste 300 aplicații de la OSC-urile locale și cele din domeniul media din cele patru regiuni de Dezvoltare. Evaluarea cererilor primite a presupus verificări administrative, evaluare tehnică și ședințe online de verificare. GIZ a pus un accent deosebit pe aplicațiile care au propus implementarea elementelor de infrastructură. Astfel, Departamentul de construcții GIZ a fost angajat să evalueze fezabilitatea tehnică și economică a elementelor propuse, oferind aprobare și recomandări adecvate pentru implementarea reușită a acestora în continuare. OSC-urile partenere au organizat vizite în teren ca parte a verificărilor la solicitanții preselectați; reprezentanții departamentului de construcții GIZ, de asemenea, au participat în cadrul vizitelor.

¹⁷ Acces link: <https://eu4civilsociety.md/ro/login>, E-mail: eu4civilsociety@gmail.com, Parola: Welcome-visitor-2020.

Datorită numărului mare de cereri primite și restricțiile impuse din cauza pandemiei COVID-19, procesul de evaluare a durat mai mult decât era planificat inițial.

În iunie 2020, OSC-urile partenere au selectat 79 propuneri de proiect, care au fost aprobate pentru sub-grantare de GIZ și Delegația UE în Republica Moldova. În perioada de contractare, trei organizații au renunțat la implementarea proiectelor - în regiunea Centru două OSC au refuzat să implementeze proiecte fără componenta de infrastructură, deoarece aceasta a fost respinsă de GIZ în cadrul ședințelor de aprobare ca fiind nefezabilă; și o organizație care a depus cerere pentru PGL pentru Media și Comunicare a renunțat la implementarea cu ajustări recomandate în timpul ședinței de verificare. Ca urmare, 76 de organizații, inclusiv 13 organizații nou create (cu mai puțin de un an de experiență) au primit granturi, după cum urmează:

- 14 ONG-uri pentru Media și comunicare – 2 granturi mici, 12 granturi medii, acoperind 25 raioane din Regiunile de Dezvoltare Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia;
- 14 ONG-uri din Regiunea de Dezvoltare Centru – 5 granturi mici, 2 granturi medii, 7 granturi mari, acoperind localități din 7 raioane;
- 15 ONG-uri din Regiunea de Dezvoltare Sud - 3 granturi mici, 5 granturi medii, 7 granturi mari, acoperind localități din 6 raioane și 1 proiect de infrastructură în derulare finanțat de UE;
- 24 ONG-uri pentru Regiunea de Dezvoltare Nord - 6 granturi mici, 6 granturi medii, 12 granturi mari acoperind localități din 8 raioane și 5 proiecte de infrastructură în derulare finanțate de UE;
- 9 ONG-uri din Regiunea de Dezvoltare UTA Găgăuzia - 2 granturi mici, 4 granturi medii, 3 granturi mari.

Luând în considerare pandemia COVID-19, beneficiarii PGL au revizuit în coordonare cu Delegația UE în Moldova și GIZ metodele și instrumentele de intervenție pentru implementarea proiectelor lor pentru a respecta măsurile de securitate pe timp de pandemie și a reduce impactul pandemiei COVID-19 în comunitățile lor.

În septembrie și octombrie 2020, OSC-urile partenere au organizat ceremonii de acordare a granturilor cu sub-beneficiarii, cu participarea Delegației UE în Moldova, a Ambasadei Germaniei și a reprezentanților GIZ.

A fost elaborat un manual operațional pentru beneficiarii de granturi (bazat pe manualul operațional pentru GIZ și OSC-urile partenere) și OSC-urile partenere au organizat ședințe inițiale pentru a explica procedurile de implementare a granturilor - regulile și procedurile financiare, operaționale, de comunicare și raportare.

În conformitate cu acordurile cu Delegația UE și ca răspuns la apelul UE de solidaritate și acțiune pentru sprijinirea comunităților locale în depășirea impactului negativ al pandemiei COVID-19 asupra oamenilor, OSC-urile partenere au fost încurajate să considere ca și eligibile activitățile legate de informarea cetățenilor și acordarea suportului în vederea prevenirii și atenuării impactului negativ social și economic al pandemiei COVID-19.

Din totalul de 2 675 000 euro disponibili pentru PGL, 2 043 650 Euro sunt dedicați pentru implementarea a 76 de proiecte locale, iar 651 350 Euro rămân disponibili pentru al doilea apel.

Al doilea apel al PGL pentru fiecare dintre regiuni și pentru mass-media și comunicare a fost lansat în noiembrie 2020, cu criterii specifice și procesul de aplicare prevăzut în Ghidul solicitanților¹⁸.

¹⁸ shorturl.at/fqjF2

Evenimentele de lansare și sesiunile de informare au fost diseminate pe scară largă prin intermediul mass-media și rețelelor sociale. Unele dintre ele au fost transmise în direct prin mass-media online.

61 de propuneri de proiecte au fost depuse prin intermediul platformei online în termenul stabilit. Procesul de evaluare a început, iar selecția finală este preconizată în februarie 2021.

Dezvoltarea capacităților OSC-urilor partenerere

Pentru a asigura aplicarea consecventă și pro activă a normelor operaționale și de vizibilitate ale GIZ și UE la toate nivelurile, dar și pentru implementarea eficientă a PGL, GIZ a continuat să ofere asistență specifică de dezvoltare a capacităților pentru OSC-urile partenerere:

- Mobilizarea și sensibilizarea comunității - 28-29 ianuarie 2020;
- Comunicare și vizibilitate - 25-26 februarie 2020;
- Crearea unei rețele regionale durabile pentru OSC-uri - 7 iulie 2020;
- Crearea și livrarea serviciilor AAC, MDS și EE - 3 septembrie 2020;
- Planificarea și monitorizarea documentelor strategice privind serviciile publice locale - 24 și 26 noiembrie 2020.

Dezvoltarea capacităților OSC-urilor locale

În perioada raportată, OSC-urile partenerere ale proiectului au continuat să desfășoare activități de dezvoltare a capacităților pentru OSC-urile locale. Astfel, peste 540 de bărbați și femei din Regiunile de Dezvoltare Centru, Nord, Sud și UTA Găgăuzia, reprezentând 380 OSC-uri locale și grupuri de inițiativă din 300 de comunități au fost instruiți cu privire la elaborarea propunerilor de proiecte și managementul proiectelor, dezvoltarea comunității și participarea publică, comunicarea și raportarea și procesele de achiziții pentru elemente de infrastructură.

Participarea cetățenilor în cadrul a 18 proiecte de infrastructură

În calitate de suport complementar proiectelor de infrastructură în Republica Moldova finanțate de UE, GIZ continuă să ofere sprijin reprezentanților comitetelor locale de cetățeni (CLC) din comunitățile vizate

Membrii CLC au participat la Comitetele Directoare Locale (CDL) în cadrul sesiunilor de lansare a fazei de construcție în ceea ce privește implementarea proiectelor de infrastructură și, pe măsura posibilității au fost implicați în activități de monitorizare a implementării a 18 proiecte de construcție a infrastructurii și colectarea locală a contribuțiilor pentru 10 proiecte din domeniul AAC și 8 din domeniul EE. Datorită restricțiilor legate de pandemia COVID-19, toate sesiunile au fost organizate online (a se vedea secțiunea 4.3 de mai sus).

De asemenea, ADR Nord, Centru și Sud au creat grupuri de lucru pentru achiziții publice de lucrări de construcții și au organizat instruirii privind procedurile de achiziții publice, cu participarea reprezentanților delegați ai CLC-urilor (11 bărbați și 14 femei) ¹⁹. În perioada de izolare, comunicarea în cadrul grupurilor de lucru și cu reprezentanții CLC s-a făcut prin e-mail.

CLC-urile s-au întâlnit rar și au participat puțin la monitorizarea implementării proiectelor de infrastructură din cauza aprobării tardive a proiectelor care sunt finanțate pentru faza de construcție, dar și din cauza situației de pandemie COVID-19 și carantinei instituite de Guvernul Moldovei în

¹⁹ RD Nord - <https://bit.ly/2ZID0dl>, RD Centru - <https://bit.ly/2ZID0dl>, RD Sud - <https://bit.ly/30vjRNY>

martie 2020. Cu toate acestea, anunțurile făcute de APL-uri pe Facebook, precum cel din Leova²⁰, cu privire la lansarea etapei de construcție și apelul pentru contribuția locală au fost distribuite în cadrul grupurilor locale.

4.6. Măsuri transversale

Proiectul MSPL contribuie la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) - 6 Apă curată și igienă, 7 Energie accesibilă și curată și 16 Pace, justiție și instituții puternice. Prin urmare, proiectul contribuie direct la realizarea următoarelor obiective ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă:

- 6.1 Până în 2030 obținerea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și accesibilă pentru toți;
- 6.b Sprijinirea și consolidarea participării comunităților locale la îmbunătățirea gestionării apei și a canalizării;
- 7.3 Până în 2030, să fie dublată îmbunătățirea ratei globale a eficienței energetice;
- 16.7 Asigurarea procesului de luare a deciziilor în mod responsabil, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- 16.10 Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale.

Totodată, GIZ integrează aspectele sociale și de gen în toți Termenii de Referință publicați pentru selectarea consultanților și a companiilor de consultanță, pentru a promova în continuare principiile egalității de gen și participarea diferitelor grupuri sociale la dezvoltarea locală și regională. Femeile și bărbații sunt, în egală măsură, încurajați și susținuți să beneficieze de activități de dezvoltare a capacităților, iar instituțiile naționale de instruire sunt îndrumate să ia în considerare aspectele de gen și sociale în cadrul instruirilor oferite.

GIZ a finalizat în 2020 revizuirea analizei de gen inițiate la sfârșitul anului 2019 în cadrul proiectului MSPL. Analiza a actualizat indicatorii de gen, abordările de integrare a dimensiunii de gen în cadrul activităților proiectului și, ca rezultat, toate activitățile vor fi integrate pentru a se asigura că bărbații și femeile participă în mod egal la toate activitățile și procesele proiectului și vor beneficia de rezultatele finale ale proiectului.

GIZ ia în considerare și *abordarea sensibilă la conflicte* prin monitorizarea potențialului impact pozitiv sau negativ al intervențiilor sale. Pentru acest scop, este asigurată o comunicare continuă și transparentă cu toți partenerii cheie implicați. Sunt organizate activități privind sensibilizarea cetățenilor și mobilizarea beneficiarilor finali ai măsurilor de investiții - bărbați și femei din localitățile țintă. Iar APL-urile sunt ghidate să implice locuitorii în procesele de monitorizare și să comunice modificările sau întârzierile la timp.

Aspectele privind egalitatea de gen, mediul înconjurător și adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice sunt incluse în toate documentele și activitățile GIZ și sunt integrate de partenerii proiectului. Toate aceste probleme au fost abordate direct în propunerile de proiect care au primit granturi în cadrul Programului de Granturi Locale finanțat de UE. Ulterior, aceste aspecte sunt monitorizate în continuare de către GIZ și OSC-urile partenere prin dezvoltarea capacităților, planificare participativă și monitorizare, precum și activitățile de sensibilizare a cetățenilor prevăzute în cadrul acestei intervenții.

²⁰ <https://www.facebook.com/groups/725853637825551/permalink/849048505506063/>

5. Comunicare și vizibilitate

GIZ a informat publicul despre progresul și rezultatele obținute prin proiectul MSPL și acțiunile aferente proiectelor finanțate de UE, prin intermediul paginii web www.serviciilocale.md și prin conturile de pe rețelele de socializare. Pe contul de Facebook GIZ Moldova sunt plasate postări periodice. Toate postările sunt însoțite de hashtag-uri pentru a identifica sfera de acțiune a proiectului și pentru a crește vizibilitatea acestuia și a donatorilor, de exemplu #MSPL, #DezvoltareRegională, #EU4Moldova, #EU4CivilSocietyMD.

Datorită circumstanțelor fără precedent provocate de pandemia COVID-19, comunicarea cu prilejul Zilei Europei a fost ajustată la contextul epidemic și a fost realizată online prin intermediul rețelelor de socializare, dar și la TV, Radio ca fiind cele mai populare surse de informații pentru publicul din Moldova. Drept urmare, eficiența energetică, precum și proiectele de infrastructură pentru apă și canalizare finanțate de UE au fost evidențiate în diverse moduri. La lansarea Zilei Europei, GIZ a publicat o postare pe Facebook cu un mesaj clar, accentuând sintagma bine cunoscută a UE „Împreună Mai Puternici”. Mesajul a fost susținut și de sprijinul acordat de UE, care contribuie la îmbunătățirea condițiilor cetățenilor din toată țara. În plus, postarea conținea și un scurt clip video despre o retrospectivă a Zilelor UE organizate în anii precedenți cu imagini, conținând în cele din urmă și un scurt cântec.

Mai mult, beneficiarii proiectelor de infrastructură au participat la Zilele Europei²¹ organizate online cu compilări de videoclipuri despre importanța acestor evenimente pentru comunitatea lor. În general, beneficiarii proiectului și-au exprimat recunoștința și au evidențiat rezultatele tangibile deja vizibile în localitatea lor. În același timp, partenerii de implementare ai acțiunii au participat și la evenimentele dedicate Zilei Europei și au profitat de această ocazie pentru a sublinia contribuția importantă a investițiilor UE pentru îmbunătățirea vieții de zi cu zi a oamenilor. De exemplu, elevii care studiază la liceul “Dimitrie Cantemir” din Bălți au realizat un videoclip în care menționează cât de recunoscători sunt pentru investițiile în eficiență energetică de care beneficiază școala lor și au exprimat un mesaj de susținere în 6 limbi ale UE²².

Săptămâna UE a Energiei Durabile din acest an (22-26 iunie) a reunit online toate proiectele EE din Moldova pentru a sărbători importanța economisirii energiei și pentru a promova un stil de viață prietenos eficienței energetice. Totodată, GIZ s-a alăturat acestei inițiative și a plasat o postare cu un infografic pe Facebook, subliniind investițiile UE în proiecte EE din toată țara²³. Pe parcursul acelei săptămâni, ADR-urile au compilat articole care abordau toate proiectele EE susținute de UE și GIZ, care au fost distribuite și pe pagina de Facebook GIZ Moldova. În plus, în parteneriat cu proiectul „Vizibilitatea UE și a asistenței UE în Republica Moldova în 2020”, finanțat de UE, a fost compilat un info-video care arată beneficiile viitoarelor proiecte finanțate de UE²⁴.

În octombrie și noiembrie 2020, au fost organizate patru ateliere de lucru privind digitalizarea, comunicarea și vizibilitatea pentru angajați ai ADR-urilor²⁵ și managerii locali ai proiectelor finanțate de UE. Atelierele au avut ca scop prezentarea și discutarea celor mai actualizate orientări și cerințe privind vizibilitatea UE. În același timp, GIZ a discutat cu participanții despre cum să prezinte beneficiarilor în mod corect și corespunzător sprijinul și asistența UE. De asemenea, a doua zi a fiecărui atelier era dedicată consolidării capacităților personalului ADR-urilor în utilizarea instrumentelor digitale moderne pentru a îmbunătăți atât fluxul de lucru, cât și colaborarea între angajații ADR. Participanții la atelier au recunoscut setul de instrumente prezentat ca fiind util, în

²¹ <https://bit.ly/31N92bb>, <https://bit.ly/3iC4IH5>.

²² <https://www.facebook.com/125953117479953/posts/3740921285983100/?vh=e&d=n>

²³ <https://www.facebook.com/gizmoldova/posts/3234881906571464>

²⁴ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1791975734259649&id=245974492193122

²⁵ Nord – 8-9.10, Găgăuzia – 15.10, Centru – 20-21.11 și Sud – 5-6.11.2020

special în contextul pandemiei, când toate activitățile au trecut instantaneu la mediul online și nevoia de a dobândi rapid abilitățile și cunoștințele adecvate pentru utilizarea instrumentelor digitale a devenit iminentă.

Unul dintre cele mai importante evenimente legate de proiectele de infrastructură finanțate de UE a fost evenimentul de lansare a lucrărilor de construcție organizat în orașul Leova în noiembrie 2020. Evenimentul oficial de lansare a construcției în regiunea de Sud a fost unul bine mediatizat, adunând membrii comunității și reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene, Ambasadei Germaniei, autorităților publice locale și beneficiarilor proiectului. Drept urmare, cetățenii din Sud au fost informați cu privire la beneficiile de care vor avea parte la finalizarea proiectelor finanțate de UE. Ulterior, prin intermediul materialelor media și informațiilor plasate pe rețelele de socializare, publicul larg a aflat despre sprijinul UE din regiunea Sud, și anume despre rezultatele scontate și investițiile mari în infrastructură care vizează proiectele de eficiență energetică din Leova și Basarabeasca, dar și despre proiectul de canalizare din Leova și proiectul de aprovizionare cu apă cuprinzând un grup de 4 comunități (Iargara, Cupcui, Romanovca și Filipeni).

În ceea ce privește punerea în evidență a vizibilității fizice a proiectelor AAC și EE finanțate de UE, GIZ va asigura instalarea a unor panouri mari de vizibilitate exterioare în localitățile care beneficiază de proiecte de infrastructură. Acestea vor fi amplasate în zone cu trafic intens și în locurile din localitate cele mai des frecventate. Totuși, din cauza restricțiilor Covid-19, nu au avut loc vizite în teren și evenimentele locale de lansare au întârziat, fapt care a dus la amânarea instalării acestora. Cu toate acestea, partea conceptuală a panourilor este pregătită. Între timp, beneficiarii proiectelor EE și AAC împreună cu managerii locali ai proiectului au identificat și au propus locațiile unde vor fi instalate panourile de vizibilitate exterioare.

În ceea ce privește transparența și informațiile privind sprijinul finanțat de UE pentru OSC-uri și oportunitățile din cadrul Programului de Granturi Locale (PGL), GIZ și OSC-urile partenere au postat în mod regulat știri despre progresul și rezultatele procesului de selecție pe site-ul www.eu4civilsociety.md, cu versiuni în română, rusă și engleză. Peste 50 de articole și știri au fost postate pe site-ul proiectului www.eu4civilsociety.md și pagina de Facebook GIZ Moldova <https://www.facebook.com/gizmoldova/>. Știrile și actualizările au fost, de asemenea, postate de OSC-urile partenere pe site-urile și rețelele lor de socializare.

Majoritatea beneficiarilor PGL și-au lansat proiectele la nivel local și au diseminat informații relevante pe site-ul lor web și pe platformele de socializare. Toate postările GIZ, a partenerilor săi și a beneficiarilor PGL sunt însoțite de hashtag-uri pentru a identifica domeniul de acțiune, a spori vizibilitatea proiectului și a sprijinului financiar al UE, și anume #EU4Moldova, #CSOActionMoldova, #EU4CivilSociety, #UEpentruSocietateaCivila, #ÎmpreunăMaiPuternici.

În cadrul activităților de comunicare și comunicare, OSC parteneră, Asociația Presei Independente, a pregătit și diseminat:

- Peste 20 de articole despre proiecte finanțate de UE în domeniile AAC, MDS și EE, în presă și mass-media online;
- Două bloguri video EduTolk pe tema MDS²⁶ și AAC²⁷;;
- Trei programe TV pe tema AAC și MDS ca parte a seriei TV „Mai aproape de UE” / „Closer to EU”.²⁸

²⁶ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=775584959664956&id=446596005897188

²⁷ <http://api.md/news/video/ro-emisiunea-edu-tolk-educatie-si-mediu-calitatea-apei-2226>

²⁸ <http://www.trm.md/en/mai-aproape-de-ue>

6. Asigurarea sustenabilității măsurilor/intervențiilor

Pentru a asigura sustenabilitatea măsurilor și a intervențiilor, proiectul a asigurat pe parcursul perioadei de raportare că rezultatele obiectivelor și așteptărilor sale au continuat să fie aliniate nevoilor naționale, regionale și locale și cerințelor specifice sectorului. Astfel, proiectul a asigurat concordanța cu prioritățile partenerilor moldoveni. Sistemele de parteneriat au fost utilizate pe cât posibil pentru a implementa măsurile și intervențiile, evitând astfel crearea de structuri paralele de implementare. Prin aplicarea unei abordări pe mai multe niveluri, experiențele de învățare la nivel local și regional au fost integrate în dialogul politic la nivel național.

Mai mult, proiectul a acordat atenție durabilității sociale, economice, organizaționale și de mediu a măsurilor și intervențiilor.

Prin promovarea orientării către cetățeni și aplicarea unei abordări participative în implementarea proiectului, a fost asigurată **sustenabilitatea socială** a măsurilor. De exemplu, APL-urile au fost sprijinite să își actualizeze documentele de planificare strategică în sectoarele AAC și EE și să le consulte cu cetățenii pentru a fi aprobate în continuare de consiliile locale. În plus, proiectul a susținut dezvoltarea capacității grupurilor de cetățeni pentru a monitoriza mai bine furnizarea serviciilor publice, a oferi feedback constructiv și a sprijini o implicare sporită a cetățenilor în procesele de achiziții publice. Acest lucru a contribuit la îmbunătățirea transparenței proceselor și a condus la o mai bună acceptare a deciziilor autorităților publice.

Pentru a crește **sustenabilitatea economică** a măsurilor, proiectul acordă atenție sustenabilității financiare a activităților implementate. Deși acest aspect este relevant pentru toate activitățile proiectului, acest lucru devine deosebit de important în implementarea proiectelor de infrastructură. Proiectele de infrastructură se bucură de un angajament local ferm în sprijinul implementării. Acest lucru este demonstrat de cofinanțarea locală confirmată pentru aceste proiecte în medie de 3,9% în sectorul EE și de 13% în sectorul AAC din costul proiectului calculat. Volumul total este în prezent de 470.000 Euro pentru cele 8 proiecte EE școlare și se ridică la 2.770.000 Euro pentru proiectele AAC. Aceste sume sunt garantate de consiliile locale. Detaliile sunt prezentate în anexa 4. Mai mult, proiectul acordă atenție creșterii durabilității financiare a activităților sale de dezvoltare a capacității, de ex. prin creșterea contribuțiilor partenerilor pentru a acoperi participarea la cursurile de formare la Academia de Administrație Publică (AAP) și la Universitatea Tehnică din Moldova (UTM) de-a lungul timpului. În plus, în prezent, proiectul examinează împreună cu partenerii săi dacă și în ce măsură trecerea la mai multe formate de învățare electronică și învățare mixtă ar putea contribui în continuare la creșterea durabilității financiare și la reducerea costurilor de formare pentru participanți în timp.

Prin creșterea eficienței energetice în clădirile publice și în sistemele de infrastructură, costurile pentru întreținere vor fi reduse. Prin urmare, planurile de acțiune de eficiență energetică aprobate pot fi implementate parțial din resurse APL și parțial din fonduri naționale existente.

Toți cei patru operatori din sectorul AAC sprijiniți de GIZ progresează în calcularea tarifelor sub îndrumarea a doi experți naționali ai GIZ. Astfel, operatorii din Călărași, Leova și Edineț au obținut în 2020 aprobarea pentru costurile lor de bază, ca o condiție prealabilă pentru aprobarea tarifelor. În aceeași perioadă toți operatorii menționați au elaborat calcularea finală a tarifelor și au depus-o la ANRE pentru aprobare. Apa-Canal Drochia încă mai lucrează asupra calculării costurilor de bază și a planurilor pentru a depune dosarul la ANRE în 2021.

Pentru a mări mai departe sustenabilitatea actualizării tarifelor anuale, operatorii AAC vor avea nevoie să achiziționeze și să instaleze sistemul EPR (Planificarea Resurselor Întreprinderii) pe care să îl utilizeze în aceste scopuri.

De asemenea, proiectul se concentrează pe **sustenabilitatea organizațională**, prin susținerea continuă a partenerilor săi în consolidarea capacităților lor de a-și îndeplini mai bine rolurile, sarcinile și responsabilitățile. În acest sens, proiectul sprijină MADRM în crearea unui cadru coerent pentru

implementarea eficientă a politicii naționale de dezvoltare regională, incluzând o diviziune clară a sarcinilor și competențelor. Parteneri precum APL, operatorii AAC și echipele de energie au fost susținuți în dezvoltarea și elaborarea planurilor de afaceri și de dezvoltare a capacității lor pentru a-și consolida și mai mult organizațiile. Mai mult, AAP, UTM, CCI și AMAC au oferit măsuri de instruire orientate, precum și instruire la locurile de muncă pentru a completa sprijinul consultativ și pentru a dezvolta în continuare capacitățile partenerilor din proiect. Pentru a asigura sustenabilitatea furnizării serviciilor de calitate, toți cei 7 operatori AAC beneficiari ai proiectelor de infrastructură implementate de GIZ în Moldova au semnat contractele de delegare a serviciilor.

Aspectele legate de **sustenabilitatea mediului** sunt integrate în toate activitățile proiectului. Toate proiectele tehnice pregătite pentru proiectele de infrastructură au obținut Evaluarea impactului asupra mediului (EIM) pentru a identifica, prezice și evalua impactul asupra mediului al proiectelor. EIM furnizează informații cu privire la consecințele de mediu pentru luarea deciziilor și promovarea dezvoltării durabile și ecologice prin identificarea unor alternative adecvate și măsuri de atenuare. Toate recomandările EIM vor fi monitorizate cu strictețe în faza de construcție. Mai mult, proiectul oferă sprijin consultativ APL-urilor, ADR-urilor, CRD-urilor și MADRM pentru adoptarea unor probleme transversale, cum ar fi sustenabilitatea mediului în cadrul politicilor, programelor și proiectelor locale și regionale, printre altele cu prioritate în ceea ce privește sustenabilitatea mediului. Schimbul de cunoștințe bazat pe cele mai bune practici identificate constituie astfel un element cheie pentru dezvoltarea capacităților.

7. Principalele activități / repere pentru anul 2021

Obiective specifice	Repere principale pentru perioada următoare (ianuarie – decembrie 2021)
Obiectiv specific A	<ul style="list-style-type: none"> - SNDR 2021-2027 și POR pentru 4 DR (Nord, Sud, Centru și UTA Găgăuzia) sunt elaborate; - Sprijinul în implementarea Programului național privind polii de creștere 2021-2027 este oferit; - Al patrulea apel pentru propuneri de proiecte și evaluarea proiectelor depuse este finalizat; - Proiectul bazei de date pentru proiectele DR este dezvoltat și pilotat; - Asistență consultativă în crearea DR Chișinău (inclusiv ADR) este oferită; - Îmbunătățirea cadrului instituțional și legal pentru managementul specific al fluxului de deșeuri.
Obiectiv specific B	<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea a 4 acorduri de finanțare cu CDR este finalizată; - 3 propuneri de proiecte selectate din portofoliul de proiecte (AAC, EE și DLR) din Găgăuzia sunt promovate către fondurile naționale / comunitatea de donatori; - Sprijinul pentru ADR-uri în organizarea a cel puțin (2) ateliere per regiune pentru APL-uri privind planificarea sectorială strategică, inclusiv colectarea datelor este acordat; - Instruirea la locul de muncă în elaborarea propunerilor de proiecte (cu accent pe FNDR și alți donatori majori) pentru personalul MADRM și ADR-uri este organizată
Obiectiv specific C	<ul style="list-style-type: none"> - Contractele privind proiectele EE Șoldănești și AAC Edineț semnate;

	<ul style="list-style-type: none"> - 16 obiecte finalizate sunt transferate către și acceptate de APL-uri prin deciziile Consiliilor și sunt înregistrate în registrele locale ale APL; - Un atelier de lucru pentru APL-uri beneficiare a 18 proiecte de investiții (10 AAC + 8 EE) privind managementul proprietății publice, inclusiv în ceea ce privește instruirea la locul de muncă de către AAP este organizat; - 18 concepte de sustenabilitate aprobate de APL-urile beneficiare.
Obiectiv specific D	<ul style="list-style-type: none"> - 10 instruirii dezvoltate și re-implementate cu UTM, AAP și AMAC - Conferința națională privind apa organizată; - 6 operatori AAC au implementat măsurile prioritare cu sprijinul GIZ; - 8 școli sprijinite în raportarea implementării sistemului de management energetic;
Obiectiv specific E	<ul style="list-style-type: none"> - Organizarea evenimentelor naționale și regionale (webinarii) cu OSC locale și regionale în vederea schimbului de bune practici privind planificarea participativă și monitorizarea serviciilor publice locale; - Cel puțin 5 campanii de sensibilizare a publicului cu privire la relevanța stabilirii tarifelor de recuperare a costurilor pentru furnizarea de servicii publice locale, implementate prin granturi locale; - Sprijin pentru comitetele locale de cetățeni (CLC) și asociațiile de părinți (AP) pentru participarea activă la monitorizarea implementării proiectelor de infrastructură;

8. Oportunități și provocări/riscuri

8.1 Provocări, riscuri și măsuri de atenuare întreprinse

Pandemia COVID-19 a reprezentat o provocare majoră pentru implementarea proiectului și a influențat calendarul activităților, prin amânarea sau anularea activităților proiectului. Acest lucru a afectat în special activitățile de dezvoltare a capacităților, cum ar fi instruirile, atelierelor de lucru și seminarele care au fost inițial planificate ca evenimente cu prezență fizică pentru prima jumătate a anului. Din cauza posibilităților restrânse de întâlnire față în față, majoritatea instruirilor și conferințelor naționale au fost amânate.

Cu toate acestea, în pofida stării de urgență stabilită de Guvern și a restricțiilor de călătorie locale și internaționale, fluxul de lucru al GIZ a fost continuu pe întreaga perioadă prin utilizarea și implementarea instrumentelor digitale de lucru și colaborare pentru personal, precum și pentru întruniri cu partenerii.

De asemenea, din cauza situației pandemice, finanțarea de stat pentru FNDR, precum și punerea în aplicare a noului program național privind centrele de dezvoltare urbană / poli de creștere este în pericol. La fel, datorită instabilității politice, aprobarea modificărilor la Legea privind Dezvoltarea Regională de către Parlament poate fi amânată.

Noua componență a CRD-urilor și întârzierile în constituirea acestora (după alegerile locale din octombrie 2019) au necesitat sprijin consultativ suplimentar. În plus, dat fiind faptul că o mare parte a activităților implică ședințe cu prezență fizică (atelier de lucru, sesiuni de informații, schimb intra-și inter-regional etc.), unul dintre riscurile majore prevăzute este situația pandemică. Pentru a atenua riscurile, se va aplica o abordare flexibilă în implementarea acțiunilor de sprijin, precum și o planificare și coordonare în timp util cu partenerii și trecerea la formatul de întâlniri online.

Cea mai importantă provocare a reprezentat-o confirmarea târzie a proiectelor de construcție a infrastructurii de către CNCDR abia pe 13 februarie 2020. Acest lucru a întârziat considerabil publicarea planificată mai devreme a anunțurilor pentru licitație. Începând cu trimestrul IV 2020, în cazul a 2 proiecte mai e necesară încă o a doua procedură de licitație, și respectiv a treia. Acest lucru se referă la proiectul EE Șoldănești și AAC Edineț. Deoarece calendarul de implementare a acestora face imposibilă implementarea lor din cauza ierarhiei contractuale, a fost luată o decizie cu delegația UE de a publica în decembrie 2020 anunțurile pentru licitație cu rezerva de a nu contracta un câștigător până când nu este convenită o modalitate de implementare, care să depășească termenul de executare dincolo de 2021.

Riscul menționat anterior, care a apărut din unele evoluții ale cursului valutar MDL / Euro încă este valabil. Anterior, s-a observat că ratele erau uneori sub 19,5 MDL / Euro, ceea ce face ca proiectele să fie mai scumpe, deoarece calculele costurilor s-au bazat pe această rată. Acum rata se îndreaptă spre 20,50 MDL / Euro și dincolo de aceasta, ceea ce face ca proiectele să fie mai costisitoare pentru companiile de construcții dacă acestea utilizează bunuri importate. GIZ acordă ADR-urilor Euro, iar ADR-urile trebuie să plătească în MDL la un curs stabilit atunci când acestea transferă o tranșă din contul lor care este în Euro în contul lor de operațiuni în MDL. În cazul în care rata de schimb în continuare va menține creșterea de la 19,5 la 20,0 MDL / EUR și mai mult - după cum s-a observat în aceste zile - pentru contractori aceasta prezintă un risc sporit, în special în cadrul proiectelor AAC, deoarece majoritatea mărfurilor livrate sunt de import.

Pe de altă parte, așa cum ADR-urile beneficiază de FA plătite în Euro, Acțiunea UE câștigă o putere de cumpărare mai mare în Moldova. O revizuire a bugetului de execuție arată acum finanțe pentru situații neprevăzute între 1,6 și 2,4 milioane Euro, în funcție de cursul de schimb utilizat. Ca urmare a ședinței Comitetului Director din 04.12.2020, părerea predominantă în acest sens este de a păstra aceste sume pentru viitoarele lucrări suplimentare esențiale și de a nu reduce contribuția opțională de cofinanțare locală. Prin urmare, ADR-urilor li se recomandă să respecte cursul de schimb la transferul tranșelor din conturile în Euro în cele în MDL.

În ceea ce privește lucrările de construcție contractate, lucrările suplimentare și luarea deciziilor aferente ar putea întârzia procesele de construcție și ar putea duce la un termen extins. Aceasta se referă în special la 5 proiecte critice cu finalizare planificată în perioada octombrie - noiembrie 2021. Având în vedere și proiectele EE Șoldănești și AAC Edineț, aceasta ar duce la 7 proiecte critice care ar putea întâmpina dificultăți privind recepția lor, recepția oficială a APL-urilor și înregistrarea la cadastru.

În general, din cauza pandemiei Covid-19 s-ar putea reduce numărul și dimensiunea evenimentelor cu prezență fizică, diminuând astfel vizibilitatea - un efect care poate fi parțial compensat prin trecerea la mediile electronice. În afară de aceasta, lucrările de construcție ar putea fi afectate direct de echipele de construcție în carantină, după cum arată exemplul proiectului EE Ungheni și ar duce la întârzieri.

Toți operatorii AAC țintă au semnat acordurile de delegare a serviciilor, cu toate acestea, majoritatea dintre acestea nu au anexele obligatorii necesare conform legislației. Există două motive pentru acest lucru: unul care se referă la modificările recente ale Legii 303, când unele contracte au fost deja semnate și al doilea motiv este lipsa capacităților operatorilor și a APL-urilor de a pregăti anexele. În anexele menționate, va fi indicată o listă de indicatori cheie de performanță cu valori, dintre care foarte puțini sunt menționați de legislația moldovenească ca fiind obligatorii.

Un acord de delegare fără anexele aferente poate duce la situații de incertitudine. Pentru soluționarea acestei probleme, GIZ a elaborat în perioada raportată un ghid cuprinzător pentru operatorii APL-ului și operatorii AAC, pentru a-i ajuta să elaboreze anexele obligatorii. În plus, a fost elaborată o serie de KPI recomandate cu valori țintă și comunicate părților interesate. Deoarece procesul rămâne unul dificil, GIZ va sprijini în continuare operatorii țintă în elaborarea anexelor lipsă.

În legătură cu punerea în aplicare a Programului de granturi locale finanțat de UE, un număr mare de propuneri de proiect depuse de OSC-uri locale (peste 300) și restricțiile legate de pandemia COVID-19 au dus la desfășurarea întârziată a peste 100 de întâlniri de verificare cu potențiali beneficiari de granturi și astfel la extinderea procesului de selecție dincolo de perioada planificată inițial. În plus, în timpul evaluării aplicațiilor și monitorizării proiectelor locale ale beneficiarilor PGL, GIZ și OSC-urile partenerie au identificat următoarele:

- Capacitate scăzută a OSC-urilor locale cu privire la scrierea și implementarea proiectelor;
- Multe OSC-uri dependente sau controlate de APL-uri;
- Concentrarea redusă asupra mobilizării și abilitării cetățenilor, tendința OSC-urilor fiind acordarea de prioritate elementelor de infrastructură față de implicarea cetățenilor;
- OSC-urile locale dispun de cunoștințe limitate privind sistemul de servicii locale și, ca urmare, de capacități reduse de a desfășura activități care necesită implicarea actorilor locali și desfășurarea proceselor de achiziție pentru infrastructură;
- Parteneriatele OSC-urilor au capacități limitate legate de îndrumarea OSC-urilor locale și a cetățenilor cu privire la serviciile publice locale și implicarea lor în dezvoltarea, întreținerea și sustenabilitatea acestor servicii.

Pentru a depăși acestea și a îmbunătăți abilitățile și capacitățile OSC-urilor locale, se oferă asistența și îndrumare pentru beneficiari în procesul de implementare a proiectelor locale, precum și sunt organizate instruirii personalizate privind abilitarea cetățenilor și implicarea în luarea deciziilor locale, luarea deciziilor în mod transparent și dezvoltare organizațională. Fluxul de lucru a fost continuu pe parcursul întregii perioade prin utilizarea și implementarea instrumentelor digitale de lucru și de colaborare pentru personal, parteneri și beneficiari. Marele risc este de a nu ajunge la toate grupurile vizate de cetățeni, în special din grupurile vulnerabile care nu au instrumentele necesare și accesul la infrastructura IT. Acest lucru ar putea duce la eforturi suplimentare și la multiplicarea activităților și întâlnirilor cu cetățenii în grupuri mai mici, care, la rândul său, poate duce la extinderea implementării proiectelor locale.

8.2 Oportunități

Programul Național nou aprobat privind Polii de Creștere ar putea fi o bună oportunitate pentru consolidarea în continuare a cooperării donatorilor și atragerea de noi fonduri în dezvoltarea regională. La fel, aceasta ar putea fi o oportunitate pentru dezvoltarea și lansarea în continuare a noului proiect GIZ în domeniul respectiv.

În urma confirmării de către CNCDR și în acord cu delegația UE, o serie de proiecte AAC au fost declarate proiecte de prioritate secundară. Datorită resurselor financiare limitate, acestea nu pot fi implementate în prezent, însă proiectarea tehnică este disponibilă, iar proiectele ar putea fi promovate pentru a fi puse în aplicare prin fonduri ale donatorilor naționali și internaționali:

- Cluster-ul AAC Râșcani - 2 proiecte de canalizare și tratare a apei, 2 proiecte de aprovizionare cu apă și tratare a apei
- AAC Ustia, r. Dubăsari – proiect de canalizare și tratare a apei
- Cluster-ul AAC Cahul – 4 proiecte de aprovizionare cu apă

Banca Mondială și-a exprimat interesul pentru două din aceste proiecte și, după un prim proces de verificare subcontractat de Oficiul Central al Băncii Mondiale, a decis să propună clusterul AAC Râșcani și clusterul AAC Cahul către MADRM ca parte a unui pachet de suport mai mare în cadrul unui împrumut sau al unei oferte mixte de împrumut-grant pentru Moldova. Delegația UE a fost inclusă în discuțiile pe marginea acestei propuneri. Proiectul AAC Ustia s-a dovedit a fi prea scump pe cap de locuitor în această etapă (cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că serviciile de

canalizare din mediul rural sunt în mod normal mai scumpe în comparație cu proiectele urbane - nu numai în Moldova).

Având în vedere experiența ADR-urilor în gestionarea finanțărilor internaționale și procesarea achizițiilor pe baza procedurilor UE, sfera lor de atragere sau administrare a serviciilor de implementare a proiectelor este extinsă și poate fi, de asemenea, instrumentală pentru comune, precum și pentru implementarea altor surse de finanțare, decât doar a celor moldovenești.

De asemenea, luând în considerare cele de mai sus, ADR-urile, pot pe viitor, în cadrul procedurilor PraG UE să desemneze în calitate de evaluatori experții locali independenți și de ex. experții din cadrul operatorilor de servicii respectivi. Acest lucru ar putea crește simțul de proprietate pentru proiectul respectiv și execuția acestuia. Din motive de reducere a corupției, se recomandă totuși implicarea unui observator independent responsabil care să controleze că regulile de evaluare nu sunt încălcate.

Măsurile de dezvoltare a capacităților CCI în ceea ce privește procedurile de achiziții publice PraG UE și numărul de companii care nu au reușit să se califice în primele etape ale evaluării ofertelor, indică necesitatea mai multor măsuri de acest gen, de asemenea, având în vedere că companiile din Republica Moldova ar putea fi interesate în viitor de procesele de achiziții publice ale UE și eligibile pentru acestea.

În pofida multor ani de pregătire, foarte puțini dintre beneficiari au depus cereri la alte surse de finanțare națională sau internațională pentru a permite o relaxare a contribuției locale. Comunele care au depus cerere nu au avut succes sau nu au primit feedback în acest sens.

Pe lângă efectul negativ al posibilităților reduse de interacțiune impuse de distanțarea fizică, a devenit clar că prin utilizarea acestor modalități online se poate economisi mult timp și reduce costurile de călătorie. De asemenea, acest lucru are un impact pozitiv asupra climei prin economisirea combustibilului și reducerea emisiilor de CO₂ și prin eliminarea altor costuri legate de întâlnirile clasice și cheltuielile legate de călătorie. În mod similar, resursele financiare inițial direcționate pentru astfel de activități au devenit disponibile pentru alte scopuri legate de proiect. Mai mult, în ceea ce privește dezvoltarea capacităților, utilizarea instrumentelor digitale de formare, poate contribui atât la creșterea numărului de participanți, cât și la asigurarea repetării formării în cazurile de fluctuație a personalului.

CFC / UTM va depune eforturi în promovarea instruirilor on-line pentru sectorul public. În acest sens, CFC / UTM colaborează cu AEE și a început negocierile cu CALM - congresul APL-urilor (a convenit asupra încheierii unui memorandum de înțelegere) și intenționează să ajungă la un acord asupra unei viitoare cooperări cu Ministerul Educației și Ministerul Sănătății, având Agenția pentru Eficiență Energetică în calitate de intermediar.

De asemenea, din cauza incertitudinii privind evoluția situației pandemice pe viitor și provocării continue de a asigura o finanțare suficientă din partea partenerilor pentru instruire, acesta a examinat recent dacă și în ce măsură ar putea fi utilizate în viitorul apropiat formatele de învățare electronică și mixtă ca alternativă la instruirile cu prezență fizică.

Schimbarea în conducerea Centrului pentru Formare Continuă al UTM presupune o nouă abordare în dezvoltarea și promovarea serviciilor CFC. Noul director și-a exprimat motivația de a ridica la un nou nivel cursurile și modulele oferite și de a deveni mai pro activ pe piața educației continue, în special în domeniul tehnic. Mai mult, digitalizarea și opțiunile de învățare la distanță au fost stabilite pentru CFC drept o direcție prioritară de dezvoltare în următorii câțiva ani.

9. Lecții învățate și recomandări

9.1 Lecții învățate

Starea de urgență impusă, precum și următoarea stare de urgență în sănătate din cauza izbucnirii pandemiei COVID-19 au afectat calendarul activităților proiectului, în special cel al ședințelor și călătoriilor. În pofida acestor provocări, fluxul de lucru nu s-a întrerupt datorită utilizării de către GIZ a instrumentelor digitale de colaborare și a soluțiilor integrate bazate pe cloud, precum și instruirii echipei de proiect cu privire la utilizarea lor înainte de perioada de carantină. Ca urmare a acestei situații, a fost necesară, de asemenea, o pregătire suplimentară pentru ședințele și evenimentele cu parteneri externi, pentru care au fost elaborate orientări.

Acest lucru a asigurat o comunicare bună și neîntreruptă cu partenerii de la toate nivelurile, atât în cadrul evenimentelor oficiale, cât și în activitățile generale. Practic, aceasta se referă la ședințele de progres oficiale cu părțile interesate, evenimentele de lansare pentru toate proiectele de investiții, ședințele CDL, precum și activitățile de dezvoltare a capacităților.

Pe de altă parte, dezavantajul perioadei de carantină a constat în imposibilitatea de a efectua vizite la fața locului, inclusiv misiuni de evaluare a experților naționali și internaționali, care necesită prezență fizică. În mod similar, ședințele de negociere a unor aspecte, totuși ar putea fi mai reușite sub forma întâlnirilor fizice.

Pentru a spori eficiența activităților de instruire online pentru beneficiarii de granturi locale, OSC-urile partenere vor însoți instruirile prin activități de mentorat. De asemenea, pe baza experienței anterioare din timpul perioadei de pandemie, OSC-urile regionale vor oferi consultanță OSC-urilor locale - beneficiare de granturi să ajusteze planul de acțiune al proiectului astfel încât să utilizeze mai mult rețele de socializare și instrumente online pentru implicarea cetățenilor în implementarea activităților proiectului; să restructureze formatul de organizare al întrunirilor cu cetățenii pentru a lua în considerare restricțiile și cerințele de siguranță din cauza situației pandemice.

În timpul implementării asistenței tehnice privind calcularea tarifelor, s-a ajuns la concluzia că, nu doar capacitatea personalului operatorilor AAC este limitată, ci și a autorității de reglementare (ANRE). La momentul actual, ANRE nu dispune de un ghid complet și cuprinzător (inclusiv fișierele de sprijin) pe care operatorii să îl urmeze. De asemenea, se poate observa că ANRE duce lipsă de personal bine pregătit.

Revizuirea participării la licitațiile pentru lucrările de construcții și rezultatele evaluării, s-a constatat că companiile moldovenești au încă capacități slabe în ceea ce privește pregătirea documentelor de licitație reușite pe baza regulilor PraG UE. Multe oferte nu s-au calificat chiar din primele etape din motive simple, care puteau fi evitate. Licitate nu au reușit în primele etape din motive care par a fi simple de evitat. Proiectele cu finanțare publică necesită un volum decent de concurență financiară.

ADR-urile s-au confruntat cu probleme considerabile în identificarea ofertanților câștigători pentru serviciile de supraveghere a construcțiilor. Procedurile repetate multiple indică fie o saturație a pieței sau / și un număr relativ mic de companii care oferă astfel de servicii. Având în vedere, că pe viitor vor urma și mai multe lucrări de dezvoltare a infrastructurii, situația actuală ar putea duce la un blocaj.

Abia spre sfârșitul perioadei de raportare au apărut mesaje orale, indicând faptul că unii beneficiari ar putea avea dificultăți - în ciuda aprobărilor oficiale ale consiliilor locale - de a asigura cofinanțarea locală convenită anterior, astfel punând în pericol implementarea planificată a portofoliului de proiecte acordate.

9.2 Recomandări

Din cauza instabilității politice, va fi necesar ca MADRM și partenerii de dezvoltare să depună eforturi suplimentare pentru a crește nivelul de conștientizare privind Dezvoltarea Regională în rândul factorilor de decizie din Guvern și Parlament.

Pentru dezvoltarea de mai departe a Bazei de Date pentru Proiectele de Dezvoltare Regională, este importantă aprobarea de către Guvern a conceptului, iar MADRM/ADR-urile să-și asume responsabilitatea pentru aceasta.

Din cauza situației pandemice curente, trebuie aplicate soluții alternative pentru desfășurarea regulată (online) a ședințelor CRD și a altor activități aferente. Acest lucru este important, de asemenea, pentru a aproba oficial și a implementa în timp util toate activitățile planificate, susținute de către GIZ în baza acordurilor de finanțare cu ADR-urile reieșind din funcția lor de secretariat pentru CRD-uri.

Pentru dezvoltarea și promovarea propunerilor de proiecte care decurg din procesul participativ de planificare și programare sectorială regională din RD Găgăuzia este necesar angajamentul comun al tuturor părților implicate.

ADR-urilor li se recomandă să mențină dialogul cu beneficiarii privind cofinanțarea. Acest lucru ar trebui să cuprindă, de asemenea, comunicarea situației bugetare aferentă proiectului membrilor CRD respectivi pentru a putea depune în timp util cereri de suport bugetar la CNCDR pentru utilizarea mijloacelor FNDR.

În comunitățile în care CLC-urile sunt mai puțin implicate în activități de supraveghere, se recomandă APL-urilor să efectueze activități suplimentare pentru implicarea cetățenilor, inclusiv a grupurilor social vulnerabile. GIZ va sprijini aceste activități prin intermediul OSC-urilor locale beneficiare de granturi și va capacita APL-urile să sprijine și să încurajeze implicarea cetățenilor.

O altă recomandare care urmează a fi luată în considerare este schimbarea formatului instruirilor și a modului de livrare a acestora, ceea ce înseamnă o tranziție la instruirile la distanță / online. În acest caz, un modul poate deveni o serie de webinarii. Cu toate acestea întreaga abordare trebuie schimbată, permițând o bună interacțiune a formatorului cu auditoriul și testare obiectivă a cunoștințelor dobândite ale participantului. UTM și alte instituții de instruire vor avea nevoie de sprijin considerabil și cunoștințe în acest sens, iar proiectul va preciza modalități de a oferi acest sprijin.

Prin urmare, a fost necesară schimbarea abordării metodologice pentru activitățile ce țin de participare și instruire / ateliere/ evenimente, prin dezvoltarea și aplicarea de noi instrumente digitale / de învățare mixtă, comunicare și participare.

Luând în considerare unele zvonuri recente neconfirmate cu privire la dificultățile locale de a respecta cofinanțarea locală convenită, se recomandă ca ADR-urile să monitorizeze foarte atent acest aspect, luând act de faptul că bugetul UE nu este flexibil și că în perioada imediat următoare ar putea apărea volume suplimentare considerabile de lucrări care vor necesita finanțare.

În ceea ce privește cofinanțarea locală, autoritățile naționale ar putea lua în considerare înființarea unui fond de finanțare pentru a sprijini autoritățile locale în stabilirea cofinanțării locale pentru proiecte, încurajând, astfel, simțul de proprietate la nivel local și național pentru proiectele agreate în comun finanțate de donatori și extinzând efectul fondului donatorilor și/sau făcând posibilă implementarea unor proiecte mai mari.

ADR-urile ar putea include în portofoliul lor de servicii desfășurarea achizițiilor publice pentru lucrări și servicii pe baza regulilor PraG UE, având posibilitatea de a acționa în numele comunelor sau pentru partenerii internaționali de dezvoltare.

CCI ar putea oferi în mod regulat sesiuni de informare cu privire la procedurile UE de licitație și modul de participare cu succes în cadrul acestora.

Companiile ar putea fi sfătuite să studieze mai detaliat cerințele pentru procedurile UE de licitație și să încerce să își extindă zona de piață. De asemenea, acest lucru ar putea deschide oportunități valoroase în contextul accesului potențial la piața din România sau UE în cadrul politicii de vecinătate cu UE.

Universitățile ar putea promova valoarea și nevoia universală pentru studiile în domeniul ingineriei/construcțiilor civile. Așa cum arată experiența cu serviciile de supraveghere dificil de găsit, piața muncii pentru această specializare are nevoie de astfel de capacități.

Anexe:

Anexa 1: Starea curentă a indicatorilor (31.12.2020)

Anexa 2: Procedurile de achiziție ale ADR-urilor

Anexa 3 Procedurile de achiziție ale ADR-urilor pentru serviciile de supraveghere tehnică

Anexa 4: Starea cofinanțării locale/naționale

Anexa 1: Starea curentă a indicatorilor (31.12.2020)

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă ²⁹	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
Obiectivul General 1	75% dintre beneficiari (autoritățile publice locale partenerere, reprezentate de consiliile locale) și 75% din părțile interesate (membri ai Consiliilor de Dezvoltare Regională și Agențiilor de Dezvoltare Regională) sunt satisfăcuți de procesul de planificare și implementare a măsurilor de investiții în infrastructură în sectoarele prioritare de prestare a serviciilor publice locale (apă și canalizare (AAC), managementul deșeurilor solide (MDS), eficiența energetică a clădirilor publice (EE), drumuri regionale și locale (DRL)).	0	75%		<i>din reprezentanți ai 52 de APL-uri beneficiare exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți</i>	Indicatorul va fi evaluat în ultimul an al implementării proiectului.
		0	75%		<i>din reprezentanți ai 8 instituții interesate implicate exprimă un nivel de 4 sau mai mult pe o scară de șase nivele, 1 = foarte nesatisfăcuți și 6 = foarte satisfăcuți</i>	
Obiectivul General 2	Consiliile Regionale pentru Dezvoltare (CRD) au confirmat, în coordonare cu ministerele sectoriale relevante, implementarea participativă și cu perspectivă de gen a 18 măsuri de investiții în infrastructură care sunt în concordanță cu programele sectoriale regionale, precum și cu strategiile de dezvoltare regională.	0	18		<i>proiecte de infrastructură sunt confirmate de CRD-uri ca fiind gata pentru funcționare.</i>	Conform planului și parțial realizat: - documentația tehnică de proiectare pentru 18 proiecte de infrastructură acceptate de APL; - CNCDR a confirmat la 13.02.2020 lista a 18 proiecte prioritare pentru implementare; - 3 ADR-uri au obținut noi abilități în pregătirea documentației de licitație în conformitate cu Regulamentul GIZ adaptat PraG-ului UE; - 13 din 15 contracte de construcție pentru 16 din 18 proiecte semnate.
Obiectivul General 3	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCNR) confirmă faptul că finanțarea măsurilor	28,3	132,7	140,2	<i>milioane EUR</i>	Indicator atins: CNCNR a aprobat bugetul pentru 2021, în valoare de 203 milioane lei pentru proiecte

²⁹ În cazul celulelor goale, indicatorul nu poate fi evaluat intermediar, chiar dacă activitățile sale sunt conform planului. Vă rugăm să consultați coloana de comentarii pentru starea curentă

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă 29	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
	de investiții pentru prestarea de servicii îmbunătățite în sectoarele prioritare, acordate din fondurile naționale și donatorii internaționali, a crescut cu 465%.	100%	465%	494%	% creșterii față de valoare de referință	de DR. Până în prezent, 140,25 MEUR au fost mobilizați, inclusiv 40,6 MEUR din fonduri naționale și 99,7 MEUR de către donatori internaționali.
Obiectiv Specific A1	2 Strategii Naționale pentru Dezvoltare Regională (SNDR), care au fost elaborate într-un mod participativ (1 pentru faza 2016-2020, 1 pentru faza 2021-2025), sunt confirmate de CNCDR.	0	2	1	<i>strategii</i>	Conform planului: 1 strategie pentru faza 2016-2020 confirmată de NCCRD.
Obiectiv Specific A2	3 acte legislative și normative (existente) privind dezvoltarea regională și instituțiile implicate (decrete privind Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, legile privind dezvoltarea regională, manuale de proceduri) au fost revizuite și, dacă este necesar, armonizate de către organele de stat responsabile în conformitate cu cerințele Acordului de Asociere cu UE.	0	3	3	<i>acte legislative și normative revizuite și adaptate</i>	Indicator atins: - Legea privind DR aprobată de Guvern; - Programul Național privind poli de creștere aprobat de Guvern; - Propunerile de proiecte și Manualul operațional al FNDR revizuite și aprobate de CNCDR/MADRM; În urma solicitărilor partenerilor, asistența a fost extinsă: - Proiectul SNDR 2021-2027 este elaborat.
Obiectiv Specific A3	Un sistem de monitorizare bazat pe rezultate pentru coordonarea SDR-ilor este aprobat de consiliile naționale și regionale de dezvoltare (CNCDR, CRD-uri).	0	1		<i>Sistem MBR</i>	Conform planului: - Noul Ghid privind MBR pentru SNDR și SDR este aprobat de MADRM. MADRM și ADR-urile raportează semestrial în baza sistemului MBR revizuit; - Ghidul MBR pentru proiecte de dezvoltare este în curs de elaborare.
Obiectiv Specific B1	Comisiile Regionale Sectoriale, formate din reprezentanți ai diferitor structuri guvernamentale, ai societății civile și ai specialiștilor din sector, au raportat anual cu privire la implementarea sectorială a SDR-ilor în cel puțin 2 sectoare (AAC, MDS) către CRD-le respectiv responsabile	0	8	8	<i>rapoarte (1 raport pe sector pe regiune de dezvoltare)</i>	Indicator atins. În urma solicitărilor partenerilor, asistența a fost extinsă: - Au fost elaborate propuneri de proiecte privind sprijinul pentru CRD; - Acordurile de finanțare cu 4 ADR-uri pentru sprijinirea CRD-urilor corespunzătoare sunt semnate.

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă 29	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
Obiectiv Specific B2	3 propuneri de proiecte selectate din portofoliul de proiecte (AAC, EE și DRL) sunt promovate donatorilor și fondurilor naționale în cel puțin 3 evenimente pentru nou-înființată Regiune de Dezvoltare Gagauzia, în baza programelor regionale sectoriale	0	3		<i>propuneri de proiect</i>	Conform planului: 3 propuneri prioritare de proiect agreate de toate părțile implicate.
Obiectiv Specific B3	Planurile de dezvoltare locală ale celor 25 APL parteneri (nivelul I și II), elaborate într-un mod participativ, reflectă prioritățile SRD în cel puțin un sector (WSS sau EE).	0	25	25	<i>planuri de dezvoltare locală</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific C1	18 proiecte de servicii publice în domeniul aprovizionării cu apă și canalizării, eficienței energetice în clădirile publice sunt implementate într-un mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud.	0	18		<i>proiecte cu o valoare aproximativă de 35 milioane Euro sunt implementate</i>	Conform planului: - Documentația tehnică pregătită, aprobată și transferată beneficiarilor; - 16 din 18 proiecte contractate pentru implementarea lucrărilor - Procedurile de licitație repetate organizat pe baza reglementărilor UE PraG este în curs de desfășurare pentru 2 proiecte.
Obiectiv Specific C2	7 proiecte pilot în domeniul AAC și EE în clădirile publice și gestionarea deșeurilor solide sunt implementate pe deplin în mod transparent de către ADR-urile Nord, Centru și Sud până la finele anului 2019.	1	7	7	<i>proiecte cu o valoare investițională de 13,4 milioane Euro sunt implementate</i>	Indicator atins.
Obiectiv Specific D1	Atât organizațiile guvernamentale, cât și cele neguvernamentale includ în programele lor 15 module de instruire, conform cerințelor instituțiilor competente relevante cu privire la modernizarea serviciilor publice locale în sectoarele prioritare.	2	15	17	<i>module de instruire sunt implementate de către Academia de Administrație Publică și Universitatea Tehnică</i>	Indicator atins. Activitățile au fost extinse urmare a solicitărilor din partea beneficiarilor și numărul de instruiți majorat. - 17 module de instruire sunt implementate de AAP și UTM; - 1 module de instruire este în curs de dezvoltare.
Obiectiv Specific D2	80% dintre participanți consideră cursurile de instruire utile pentru activitatea lor.	0	80%		<i>participanți a 15 module.</i>	Conform planului: - pentru perioada 2018 - 2020 – 95,3% din 1540 de participanți au considerat instruirile utile;

	Indicator de succes	Valoare de referință	Valoare țintă	Valoare curentă 29	Descrierea valorii țintă	Comentarii privind valoarea curentă/ starea indicatorului
Obiectiv Specific D3	2 instituții de instruire au introdus un sistem funcțional de management al calității furnizării cursurilor de instruire.	0	2	1	<i>instituții</i>	Conform planului. - 1 instituție de instruire (AAP) a introdus SMC. - Pentru UTM, procesul este în desfășurare
Obiectiv Specific E1	5.000 de cetățeni implementează proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale în sectoarele de aprovizionare cu apă, canalizare, gestionarea deșeurilor solide și eficiență energetică sau activități pentru promovarea protecției mediului și a climei.	0	5000	4338	<i>cetățeni</i>	Conform planului: - 155 evenimente de informare organizate de OSC locale beneficiare de PGL în 94 comunități - OSC parteneri au organizat 25 sesiuni de informare și training-uri privind mobilizarea comunităților, oportunitățile implicării cetățenilor în PSP-urile locale, planificarea și monitorizarea serviciilor publice locale; - 76 de granturi locale acordate și activități la nivel local implementate pentru a asigura o implicare mai mare a cetățenilor.
Obiectiv Specific E2	18 Comitete Locale de Cetățeni sunt organizate și monitorizează procurările, construcțiile și implementarea celor 18 proiecte de infrastructură pentru îmbunătățirea serviciilor publice locale.	0	18		<i>grupuri de cetățeni monitorizează achiziția, construcția și implementarea a 18 proiecte</i>	Conform planului: - 18 CLC-uri constituite și participă în monitorizarea implementării PSP-urilor; - LCC-urile sunt reprezentate în grupurile de lucru pentru achiziții ale ADR și monitorizează procesele; - 15 propuneri adresate de către CLC-uri în CDL-uri și alte ședințe conexe implementării PSP-urilor.

Anexa 2: Procedurile de achiziții ale ADR-urilor

Măsurile EE	G230 prez / . aprob	Pre-notificare public.	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Sângerei	06.03 /18.03	24.02	20.03	30.03	15.05	22 (1 RO)	1 + 1 ofertă după termen și respinsă	1 Nu 11.09.20
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	06.03 /18.03	24.02	20.03	30.03	15.05	24 (1 RO)	2 + 1 ofertă după termen și respinsă	0 Nu -
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	19.03 /20.03	24.02	26.03	30.03	15.05	16	8 (din care 2 respinse*)	1 Da 04.11.20
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	25.03 /26.03	24.02	30.03	30.03	15.05	12	3	0 Nu -
Liceul 'Holercani', Holercani, r Dubăsari	24.03 /26.03	24.02	30.03	30.03	15.05	14	6	1 Nu 23.09.20
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	25.03 /26.03	24.02	30.03	30.03	15.05	16	4	1 DA 20.11.20
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	23.03 /26.03	24.02	27.03	30.03	15.05	15 (1 IT)	2	1 Nu 18.08.20
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	23.03 /26.03	24.02	27.03	30.03	15.05	11	0	-
						Σ=130	Σ=28	

Măsuri AAC	G230 prez /. aprob	Pre-notificare public.	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă	17.03 /19.03	04.03	27.03	06.04	22.05	26 (2 AZ 2 RO)	7 (din care 1 RO, 1 AZ)	0 Nu -
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă	17.03 /19.03	04.03	27.03	06.04	22.05	29 (2 AZ 2 RO)	9 (din care 1 RO)	1 Nu 30.11.20
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	17.03 /19.03	04.03	27.03	06.04	22.05	26 (2 AZ 1 RO)	3 (din care 1 AZ)	1 Nu 05.10.20
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	27.03 /03.04	04.03	03.04 +06.04	06.04	22.05	35	7 (din care 1 RO, 1 TR)	1 Nu 02.10.20
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	02.04 /03.04	04.03	03.04 +06.04	06.04	22.05	34	3	1 Nu 23.09.20
Or. Leova, Canalizare	16/03 /19.03	04.03	27-30.03	06.04	22.05	25 (1 AZ, 2 RO)	3 (din care 1 AZ)	1 Nu 18.08.20
Cluster r. Leova, 4 măsuri AAC	16/03 /19.03	04.03	27- 30.03	06.04	22.05	27 (1 AZ, 3 RO)	4 (din care 1 AZ)	1 Nu 08.09.20
						Σ=202	Σ=36	

A doua rundă de achiziții

Măsuri EE	G230 prez /. aprob	Pre-notificare public.	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract

Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	23.04 /26.03	-	30.03	15.06	15.07	14	5	1 Nu 28.09.20
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	21.08	-	07.07	22.09	23.10	7	3	1 Nu 14.12.20
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	05.08	-	28.07	18.09	19.10	6	2	0 Nu -
						Σ=27	Σ=10	

Un rezumat al procesului de evaluare este afișat mai jos pe baza rapoartelor finale de evaluare. Procentul indicat mai jos de prețuri este legat de estimările prețurilor din vara anului 2019. De atunci ar trebui luată în considerare suplimentar o creștere generală a prețului construcțiilor de aproximativ 2,5 - 3 %%:

Evaluarea Măsurilor EE	Oferte primite / Oferte valide	Au trecut verificarea administrativă	Au trecut verificarea tehnică	Au trecut verificarea financiară	Câștigător selectat	Oferta MDL / % din estimare
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flamânzeni, r. Singerei	1 + 1 oferta întârziată și respinsă	1	1	1	SRL Valdcongrup in consortium with SRL Uralis	16,938,139 (90,52%)
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți prima rundă	2 + 1 oferta întârziată și respinsă	2	1	1	SRL Nisprofcon	13,764,621 (77,26%) GIZ veto ³⁰ / propusă pentru republicare
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți A doua rundă	3	3	1	1	SRL Sarco Engineering	Oferta de bază: 20,195,023 (111%) După negociere 19,267,668 (106.4%)

³⁰ Considerat neconform din punct de vedere tehnic, deoarece regula de origine a materialelor nu este respectată.

Evaluarea Măsurilor EE	Oferte primite / Oferte valide	Au trecut verificarea administrativă	Au trecut verificarea tehnică	Au trecut verificarea financiară	Câștigător selectat	Oferta MDL / % din estimare
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	8	4	2	2	SC Valdcongrup SRL & SC Aria-Grup SRL & SC Uralis SRL in consortium	47,566,651 (93,45%)
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești Prima rundă	3	0	-	-	-	-
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești A doua rundă	2	2	0	-	-	-
Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubăsari	6	4	2	2	SC Valdcongrup SRL & SC Aria-Grup SRL & SC Uralis SRL in consortium	15,114,092 (72,42%)
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	4	3	2	2	Darnic-Gaz SA & Montex-Gaz SRL & AM Sisteme in consortium	22,810,366.99 (91,22%)
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	2	2	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 53,106,680 (99,09%) După negociere 52,384,758 (97,74%)
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca Prima rundă	0	-	-	-	-	-
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca A doua rundă	5	2	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 19,818,692 (107,05%) După negociere 19,665,695 (106,22%)
	$\Sigma=38$	23	11	11		

Evaluarea Măsurilor AAC	Oferte primite / Oferte valide	Au trecut verificarea administrativă	Au trecut verificarea tehnică	Au trecut verificarea financiară	Câștigător selectat	Oferta MDL / % din estimare
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă Prima rundă	7 (din care 1 RO, 1 AZ)	3	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	- Oferta retrasă
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă	9 (din care 1 RO)	6	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 35,559,378.11 (99.63%) După negociere 35,490,238.33 (99.44%)
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	3 (din care 1 AZ)	2	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 83,376,806.96 (99,89%) După negociere 82,865,896.95 (99.28%)
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	7 (din care 1 RO, 1 TR)	7	3	3	Darnic-Gaz SA & SC Instal Service Technology SRL & Energotel Grup SRL in consortium	55,043,682.14 (78,35%)
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	3	3	3	3	Darnic-Gaz SA & SC Instal Service Technology SRL & Energotel Grup SRL in consortium	33,174,346.33 (85,6%)
Or. Leova, Canalizare	3 (din care 1 AZ)	2	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 47,093,160 (101,27%) După negociere 46,357,628 (99,69%)

Evaluarea Măsurilor AAC	Oferte primite / Oferte valide	Au trecut verificarea administrativă	Au trecut verificarea tehnică	Au trecut verificarea financiară	Câștigător selectat	Oferta MDL / % din estimare
Cluster r. Leova, 4 măsurii AAC	4 (din care 1 AZ)	3	1	1	SRL "Polimer Gaz Conducte"	Oferta de bază: 91,194,640 (100,74%) După negociere 90,989,088 (100,51%)
	$\Sigma=36$	26	11	11		

Anexa 3 Proceduri de achiziții ale ADR pentru serviciile de supraveghere tehnică

Prima rundă de achiziții

Servicii de supraveghere EE	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei	28.04	29.04	29.05	2	0	0
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	28.04	29.04	29.05	2	0	0
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	07.05	08.05	08.06	2	1	1 Nu 11.11.20
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	07.05	08.05	08.06	1	0	-
Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubăsari	07.50	08.05	08.06	1	1	1 Nu 23.09.20
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	07.05	08.05	08.06	1	0	-
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	21.04	22.04	22.05	2	1	0
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	21.04	22.04	22.05	2	0	0
				$\Sigma=13$	$\Sigma=3$	

Servicii de supraveghere AAC	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă	28.04	29.04	29.05	3	1	0
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă	28.04	29.04	29.05	6	0	0
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	28.04	29.04	29.05	7	1	0
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	08.05	09.05	09.06	1	1	1 Nu 06.10.20

Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	08.05	09.05	09.06	2	0	-
Or. Leova, Canalizare	21.04	22.04	22.05	4	2	1 Nu 18.08.20
Cluster r. Leova, 4 măsurii AAC	21.04	22.04	22.05	4	2	1 Nu 08.09.20
				$\Sigma=27$	$\Sigma=7$	

A doua rundă de achiziții

Servicii de supraveghere EE	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei	28.04	03.07	18.07	4	1	0
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	19.06	03.07	18.07	4	0	0
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	13.08	18.09	19.10	3	2	1 Da In process
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	30.07	31.07	15.08	1	1	1 Nu 27.11.20
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	15.06	15.06	01.07	4	2	1 Da 18.08.20
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	15.06	15.06	01.07	4	2	1 Nu 28.09.20
				$\Sigma=16$	$\Sigma=8$	

Servicii de supraveghere AAC	Aprob GLAP	Notificare contract publicat.	Prezentare	Documente solicitate	Oferte primite / Oferte validate	Câștigător/ Contestații/ Contract
---	------------	----------------------------------	------------	----------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

Or. Făleşti, Aprovizionare cu apă	19.06	03.07	18.07	5	2	1 No 30.11.20
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă	19.06	03.07	18.07	6	3	1 Nu In process
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	19.06	03.07	18.07	5	2	1 Nu 05.10.20
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	29.07	31.07	17.08	2	1	1 Nu 23.09.20
				$\Sigma=18$	$\Sigma=8$	

A treia rundă de achiziții

Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei	06.08	25.08	10.09	6	3	1 Nu 08.10.20
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	06.08	25.08	10.09	6	3	1 Nu 14.12.20
				$\Sigma=12$	$\Sigma=6$	

Achiziția serviciilor de supraveghere tehnică (incl. prețuri și câștigători)

Măsurile EE	Oferte primite / calificate	Contestații Da/Nu respinse/ acceptate	Câștigător	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei Prima rundă A doua rundă A treia rundă	0	-	-	-	-
	1/ 0	-	-	-	-
	3/ 1	Nu	SRL Helicecom-Nord	108,404.08	08.10.2020
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți Prima rundă A doua rundă A treia rundă	0	-	-	-	-
	0	-	-	-	-
	3/ 1	Nu	SRL Marisan-Procon	192,676.67	14.12.2020
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	1 / 1	Nu	SRL Sigma Engineering	461,396.51	11.11.2020
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni Prima rundă A doua rundă	3 / 0	-	-	-	-
	2 / 1	Da/ respinsă	II Clipa Simion	1% of the value from the contract for works	Awaiting contract for works
Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubăsari	1 / 1	Nu	SRL Sigma Engineering	146,606.69	23.09.2020
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni Prima rundă	0	-	-	-	-

Măsuri EE	Oferte primite / calificate	Contestații Da/Nu respinse/ acceptate	Câștigător	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
A doua rundă	1/ 1	Nu	SRL Sigma Engineering	223,541.30	27.11.2020
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova Prima rundă	1 / 0	-	-	-	-
A doua rundă	2/ 1	Nu	SRL Verluxcons	407,029.57	18.08.2020
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca Prima rundă	0	-	-	-	-
A doua rundă	2/ 1	Nu	SRL Verluxcons	152,802.45	28.09.20
	$\Sigma=19/ 8$				

Măsuri AAC	Oferte primite / calificate	Contestații Da/Nu respinse/ acceptate	Câștigător	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă Prima rundă	1/ 0	-	-	-	-
A doua rundă	3/ 1	Nu	SRL Almape	0.9%	În așteptarea semnării contractului de lucrări de construcție
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă Prima rundă	0	-	-	-	-
A doua rundă	2/ 1	Nu	SRL Aldicons	230.686,55	30.11.2020
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	1/ 0	-	-	-	-

Măsurii AAC	Oferte primite / calificate	Contestații Da/Nu respinse/ acceptate	Câștigător	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Prima rundă A doua rundă	2/ 1	Nu	SRL Almape	745,793.07	05.10.2020
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	1/ 1	Nu	SRL Sigma Engineering	522,914.98	06.10.2020
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare Prima rundă A doua rundă	0	-	-	-	-
	1/ 1	Nu	SRL Sigma Engineering	318,473.72	23.09.2020
Or. Leova, Canalizare	2/ 1	Nu	SRL Preant	231,788.14	18.08.2020
Cluster r. Leova, 4 măsurii AAC	2 / 1	Nu	SRL Preant	454,945.44	25.09.2020
	$\Sigma=15/ 7$				

Achiziția serviciilor de drepturi de autor (achiziție directă conform legislației MD)

Măsuri EE	Compania de proiectare	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei	Conex SA	50,814.41	21.09.2020
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	Conex SA	57,803.00	14.12.2020
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	SRL Bim-Teh Solution	142,699.95	11.11.2020
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	SRL Bim-Teh Solution	-	În așteptarea semnării contractului de lucrări de construcție
Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubăsari	SRL Bim-Teh Solution	45,342.28	23.09.2020
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	SRL Arhideea-Grup	68,431.01	03.12.2020
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	SRL Arhideea-Grup	157,154.27	20.08.2020
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	SRL Arhideea-Grup	58,997.08	28.09.2020

Măsuri AAC	Compania de proiectare	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă	SRL Apcan Proiect	-	În așteptarea semnării contractului de lucrări de construcție
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă	SRL Apcan Proiect	106,470.71	30.11.2020

Măsuri AAC	Compania de proiectare	Preț MDL	Data semnării contractului de construcție
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	SRL Fluxproiect	248,597.69	05.10.2020
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	SRL Apcan Proiect	165,131.05	06.10.2020
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	SRL Apcan Proiect	99,523.04	23.09.2020
Or. Leova, Canalizare	SRL Fluxproiect	139,072.88	20.08.2020
Cluster r. Leova, 4 măsuri AAC	SRL Fluxproiect	272,967.26	25.09.2020

Anexa 4: Starea cofinanțării locale/naționale

La începutul anului, scenariul bugetar pentru construcții a accentuat un exces de angajament al ADR-urilor cu aproximativ 0,336 EUR. Acum, majoritatea contractelor de construcții și contracte de supraveghere sunt semnate și acest lucru deschide o altă viziune asupra bugetului.

Bugetul de execuție al proiectelor de construcție a portofoliului sprijinit de UE este o sumă fixă în euro. ADR-urile primesc la cerere tranșă cu tranșă în euro pe care îi schimbă în lei conform planurilor, progresului implementării și cursului de schimb valutar în ziua schimbului.

De la finalizarea calculului costurilor proiectanților tehnici, GIZ planifică financiar utilizând un curs de schimb valutar de 19,5 MDL / EUR. Cu toate acestea, de la o vreme GIZ observă că ratele de schimb depășesc chiar și 20,0 MDL / EUR.

Acest lucru creează acum un risc mai mare pentru companiile care construiesc ofertanți / câștigători, mai ales dacă pozițiile lor de aprovizionare cheie ale ofertei se bazează pe bunuri importate (ceea ce este adesea cazul proiectelor AAC), deoarece contractele lor sunt emise în MDL. Sumele din acordurile financiare dintre ADR-uri și GIZ ating o putere de cumpărare MDL mai mare. Având în vedere acest lucru, situația financiară a acțiunii sprijinite de UE apare într-o nouă lumină.

		EUR ³¹
Costurile de operare ale ADR-urilor incl. vizibilitate, achiziționarea de bunuri și personal		540,000
Cost total pentru lucrări de construcții, supraveghere, drepturi de autor la o rată de 19,5 MDL / EUR		33,560,000
Cost total pentru lucrări de construcții, supraveghere, drepturi de autor la o rată de 20,0 MDL / EUR		32,670,000
Costul total de implementare la o rată de 19,5 MDL / EUR		34,100,000
Costul total de implementare la o rată de 20,0 MDL / EUR		33,260,000
Contribuția obligatorie a beneficiarilor	EUR 1,780,000	
Contribuția opțională a beneficiarilor	EUR 1,460,000	
Contribuția totală a beneficiarilor		3,240,000
Bugetul UE disponibil		32,430,000
Buffer de finanțare / neprevăzute (curs de schimb 19,5 MDL / EUR)		+ 1,570,000
Buffer de finanțare / neprevăzute (curs de schimb 20,0 MDL / EUR)		+ 2,410,000

Având în vedere bufferul financiar apărut între timp în zona de ~ 1,6 - 2,4 MEUR (în funcție de cursul de schimb aplicat), Proiectul a câștigat o flexibilitate bugetară pentru eventualele volume de construcții suplimentare, fără a fi nevoie imediat să apeleze la bugetele locale deja stresate. Pentru 2020, aceste bugete au fost deja stabilite mai devreme și în mare parte epuizate, iar pentru 2021 este dificil să se găsească aprobarea pentru a modifica un plan bugetar deja depus. De fapt, noua situație ar permite chiar eliberarea beneficiarilor de contribuțiile opționale locale stabilite anterior într-un volum de 1.720 MEUR. Acest lucru a fost discutat în Ședința Comitetului Director din 04.12.2020 și s-a ajuns la concluzia de a nu limita în general contribuția locală doar la suma obligatorie de 1.780 MEUR în total, ci de a conveni cu autoritățile contractante în cazuri individuale cum să procedeze. Acest lucru ar putea implica doar scăderea sumelor contribuțiilor opționale ale APL într-o etapă ulterioară.

³¹ Toate cifrele rotunjite

Proiecte EE

8 proiecte de reabilitare EE a școlilor	Contribuția APL EUR 473,000	% din cost total ~3.9 %	Starea contribuției APL	Volume adiționale aprobate	Cost Total EUR ³² 12,150,000 incl. volume suplimentare
Gimnaziul 'I. Boghiu', Flămânzeni, r. Singerei	11,000	1.1	Confirmat		877,000
Liceul 'D. Cantemir', Or. Bălți	7,000	0.7	Confirmat		976,000
Liceul 'M. Eminescu', Or. Ungheni	63,000	2.4	Confirmat		2,470,000
Liceul 'A. Mateevici', Or. Șoldănești	67,000	3.5	Confirmat		2,026,000 ³³
Liceul 'Holercani', Holercani, r. Dubăsari	30,000	2.8	Confirmat		785,000
Liceul 'I. Vatamanu', Or. Strășeni	102,000	7.5	Confirmat		1,185,000
Liceul 'C. Spataru', Or. Leova	155,000	5.5	Confirmat	67,000	2,755,000
Liceul 'M. Basarab', or. Basarabeasca	38,000	4	Confirmat	53,000	1,073,000

Proiecte AAC

10 proiecte AAC	Contribuția APL EUR 2,770,000	% din cost total ~13%	Starea contribuției APL	Cost Total EUR ³⁴ 21,330,000
Or. Edineț, Aprovizionare cu apă	885,000	22.5	Confirmat	3,559,000 ³⁵
Or. Fălești, Aprovizionare cu apă	170,000	9,3	Confirmat	1,791,000
Or. Drochia, aprovizionare cu apă și tratare	311,000	7	Confirmat	4,301,000
Or. Ungheni, aprovizionare cu apă și canalizare	363,000	9.9	Confirmat	2,858,000
Or. Călărași, aprovizionare cu apă și canalizare	353,000	17.5	Confirmat	1,723,000
Or. Leova, Canalizare	157,000	6.5	Confirmat	2,396,000
Cluster r. Leova, 4 măsuri AAC	532,000	11.3	Confirmat	4,703,000

³² Costul total se referă la contractele semnate (acolo unde este cazul) și include costul de construcție, supravegherea construcției ADR și drepturile de autor, precum și volumele aprobate suplimentare la data emiterii acestei note de informații. Costul operațional ADR nu face parte din această poziție. Calculat aici pe baza de 19,5 MDL / EUR

³³ Costul se referă la calculul proiectantului tehnic

³⁴ Costul total se referă la contractele semnate (acolo unde este cazul) și include costurile de construcție, supravegherea și drepturile de autor. Costul operațional ADR nu face parte din această poziție. Calculat aici pe baza de 19,5 MDL / EUR

³⁵ Costul se referă la calculul proiectantului tehnic

